

Čipkárské ZVESTI

OBČASNÍK OBCE BRUSNO / 2. ČÍSLO / DECEMBER 2013

Pár slov na záver roka

Nech radosť a šťastie vládne u Vás doma,
nech obchádza Vás nešťastie a smola.
Nech pohoda vládne za sviatočným stolom,
nech láska prevláda nad nemilým slovom.

Nech Vám Vianoce prinesú radosť duše
a nech je pre Vás posolstvo nebeského pokoja
šťastím v nasledujúcom roku 2014

*Prajú predstavitelia samosprávy
obce Brusno*

Vážení spoluobčania!

Opäť prichádza koniec ďalšieho kalendárneho roka. Rok 2013 sa pomaly blíži ku svojmu finišu a ja znova využívam príležitosť prihovoriť sa vám prostredníctvom vydania Čipkárskych zvestí.

Nastal čas. Očakávajú sa hodnotenia uplynulého obdobia a predsavzatia do budúcnosti. To však vyžaduje, aby sme sa na chvíľu zastavili, stretli sa s príbuznými, kolegami a priateľmi, otvorene sa porozprávali o svojich plusoch aj mínusoch, naplánovali si ďalšie spoločné aktivity a v pokoji rozobrali všetky oblasti spoločného záujmu. Otázkou zostáva, či sme ešte všetci schopní a ochotní nájsť si v našom uponáhľanom svete čas a priestor na takéto analýzy, hodnotenia a plány. Naša vzájomná osobná komunikácia sa stále zužuje. Častejšie používame komunikačné prostriedky technického charakteru, ktoré síce výrazne zrýchľujú výmenu informácií, ale ich pôsobenie je určite „chladnejšie“ ako priame hovorené slovo s blízkymi ľuďmi. Okrem toho, bohužiaľ, naše okolie sa nestáva stále viac priateľskejším a spolu s inými stresovými vplyvmi na nás pôsobí tak, že často reagujeme neadekvátne, najbližším povieme slová, ktoré vzápätí ľutujeme a zbytočne sa rozčulujeme na nepodstatných záležitostiach. Preto, milí občania, skúste sa zamyslieť nad svojím štýlom života a zhodnoťte svoje priority. Človek dáva často do popredia záujmy, o ktorých je v danom okamihu presvedčený, že majú veľký význam a iba po mnohých rokoch sa ukáže, že nie všetko bolo až také dôležité. Tak si niekedy sami ochudobňujeme život o mnohé stránky, ktoré sú nášho záujmu, na ktoré si nevieme nájsť čas, ba ani vyčleniť prostriedky. Pre niektorých je pozhňaním, že v podstate nikdy nezistia, aké obzory si vo svojom živote nechali zatvorené. Bohužiaľ, pre mnohých zmena priorit prichádza až s nejakou zlomovou udalosťou, čo býva obvykle už neskoro. V mnohých prípadoch nás však vonkajšie podmienky i naše vlastné povahové vlastnosti nútia konať veľmi prakticky - tvoríme v oblastiach, ktoré okrem vlastného uspokojenia musia priniesť aj finančné efekty. A tu sme niekedy schopní zamerať sa najmä na výsledný vonkajší efekt. To pomerne presne odráža celkový obraz našej spoločnosti.

Nastal čas. Pokoj v duši, teplo domova, láska k blížnemu, radosť v srdci. Tieto slová sú v tomto období skloňované vo všetkých pádoch. Stávame sa lepšími a máme pocit, že tí ostatní sú k nám akosi bližšie. Problémy sa nezdať tak zložité a riešime ich s ľahkosťou a nadhľadom. Sme ľudskejší a otvorenejší. Kto alebo čo spôsobuje túto premenu v nás? Odpoveď poznáme všetci. Je ňou magické slovo **VIANOCE**. Štyri týždne pred Vianocami je adventné obdobie. Je to obdobie duchovnej prípravy na príchod Ježiša Krista. Tento čas je u mnohých z nás spojený s upratovaním svojich príbytkov, so zháňaním vhodných darčiekov a pečením chutných dobrôt. Aj keď všetko robíme s radosťou, zároveň hundreme a sťažujeme sa na dražobu, nekvalitu tovarov i ľudí. Práve mi prišiel

na um príbeh, ktorý som si nedávno prečítala. Je to príbeh o matke Terézii, keď mala pred sebou plán postaviť kláštor s tromi haliermi vo vrecku. Všetci len krútili hlavami a neverili, že je to možné. No svätica im na to odpovedala: „Samotná Terézia, to nie je nič. Terézia s tromi haliermi, to je ešte stále nič. No Terézia s tromi haliermi a s Bohom je všetko a všetko môže.“ Zoberme si k srdcu tieto slová a otvorme naše srdcia. Každý deň za dňom je skúškou a zároveň skúškou k niečomu lepšiemu a hodnotnejšiemu.

Nastal čas. Rok 2013 mnohým z nás utiekol ako voda. Zažili sme veľa smutného, mnohé sklamanie a prehry, ale aj drobné úspechy a povzbudenie, niekoho postretli v tomto roku veľké úspechy, veľké radosti. Taký je už život. Rok uplynul a zas budeme o rok starší, ale aj skúsenejší a rozhodnejší pri plnení našich cieľov a predsavzatí. Pri spomienke na to, čo všetko nám odchádzajúci rok vzal a čo dal, si asi každý z nás v Brusne v prvom rade spomenie na veľa vecí, ktoré sa nám podarilo uskutočniť tak, ako sme si želali. Sme na seba právom hrdí, že sme to zvládli a nepodľahli sebaľútosti a pasivite.

Nastal čas. Prenesme si cez prah dverí starého roka všetky pozitívne skutky a myšlienky ako základ pre budovanie nového. V roku 2014 si budeme pripomínať okružle výročia, ktoré nás očakávajú. Naša obec Brusno osláví 590. výročie prvej písomnej zmienky o obci, 80. výročie vzniku telovýchovnej jednoty a 120. výročie založenia hasičskej organizácie v obci. Nedá sa ani zabudnúť na krásnu tradíciu – čaká nás 15. ročník varenia čipkárkeho a 10. ročník plenéra výtvarných umelcov. Keď k tomuto pristúpime s úsmevom na tvári a s láskou v srdci, určite sa nám všetko vydarí podľa našich predstáv.

Nastal čas. Keď si sadneme k spoločnému stôlvostrovskému stolu, aby sme sa tešili z jedinečnej sily, ktorej hovoríme rodinné puto, cítime vzájomnú spolupatričnosť, náklonnosť svojich najbližších, vôňu domova. V takejto príjemnej atmosfére isto zaznejú aj **slová podakovania za minajúci sa rok.**

Čo zaželať nám všetkým do nového roka 2014?

Zrejme prvotné nám prajem zdravie, ktoré sa ničím iným nedá nahradiť a od ktorého sa odvíjajú všetky ďalšie aktivity. Ďalej nám prajem pohodu v rodine, na pracovisku, dobré medziľudské vzťahy, tolerantnosť a schopnosť počúvať a pomáhať druhým. Vzhľadom na prostredie, v ktorom žijeme a ktoré nás obklopuje, si však musíme želať aj dostatočne pevnú vôľu a určitú dávku razantnosti na riešenie stále sa vynárajúcich nových problémov, ktoré život každodenne prináša.

Vážení spoluobčania,
prežite pokojné a príjemné Vianoce v rodinnom kruhu so svojimi najbližšími, skúste na chvíľu zabudnúť na veľké aj malé problémy tohto sveta a pokúste sa tešiť na nový rok a očakávať v ňom len priaznivé udalosti. K tomu môže svojím dielom prispieť každý z nás.

Viera Krakovská, starostka obce

Pranie

Nech sme vždy takí, akých nás je treba.
Nech nie je núdza o radosť.
Nech vôkol seba
ako drobné modré kvietky
sejeme úsmev.
I lásky nech vždy máme dosť.

Nech máme času pre seba aj druhých,
na všedné malé zázraky.
Nech ako pstruhy
(bárs aj proti prúdu)
plávame šťastne
vo vodách stále rovnakých.

A nech sme zdraví. Plní, plní sily.
Pokoľ nech dušu zaplaví.
Nech v ťažkej chvíli
nežný vietor zmeny
vráti nám nádej
a rozfúka aj strachy, obavy.

Nech máme plné vrúcne štedré dlane
a srdce stále dokorán.
Nech ako kameň
neoblomne pevný
je naše slovo.
Nech človek s ľuďmi nie je sám.

Tak všetko dobré ľuďom dobrej vôle.
Nech sme živé Betlehemy.
Pri každom stole,
za každým oknom
nech vládne Láska.
Nech nebo začne na zemi.

Lucia Kubíny

Ročné zvyky a tradície na Slovensku

**V dnešnej uponáhľanej dobe čas
akoby plynul zo dňa na deň rýchlejšie.**

Z roka na rok sa ponáhľame a ani nevieme kam. Jar, leto, jeseň, zima sa pravidelne opakujú v trojmesačných cykloch a neustále prinášajú so sebou nové a nové udalosti, radosti, ale aj starosti všedných i sviatočných dní. Je to oddávna večný kolobeh, ktorý nás neustále ovplyvňuje. Na jar je to ozvena vtáčej melódie, doplnená žblnkotom zurčiacich potôčikov z topiaceho sa snehu. Prebúdajúca príroda, ktorá rozvoníava všade na vôkol. A k tomu sladká chuť lesných jahôd, ktorá je neklamným znakom, začalo leto. Na svätého Jána pálime Vajána, to je symbol, že koniec leta sa nebezpečne blíži. V jeseni ponúka príroda pestrofarebnú paletu tých najrozmarnejších farieb. Všade dookola je cítiť typickú vôňu dymu horiacej zemiakovej vňate. A nakoniec mrazivá

zima, ktorá pokryje zem svojou bielou perinou, cez ktorú sa brodievajú betlehemci. Koncom zimy obchodia krajinu kobelice alebo turôni.

V predchádzajúcom čísle sme hovorili i jari, o nežných snežienkach, ktoré doma navoňajú jarnú atmosféru, uverejnili sme pár slov o veľkonočných sviatkoch, o tom, aký majú pre človeka význam. V tomto čísle sa budeme venovať jesennému obdobiu. Jeseň bola a v súčasnosti aj je obdobím zberu úrody, hodov a jarmokov. Úroda sa zväčša z polí do sýpok. Hody boli obdobím, kedy sa završoval hospodársky rok. Konali sa v nedeľu, keď sa ľudia schádzali na oslavy patróna, ktorému bol zasvätený miestny kostol. Ďalším sviatkom na konci jesene je Sviatok všetkých svätých, ktorý je dodnes zachovanou tradíciou ako pamiatka na zosnulých. Na hrobch sa zapália sviečky. Kladenie vencov a kvetínová výzdoba na cintorínoch patrí k novším tradíciám.

Vinobranie

Vinobranie predstavuje obdobie medzi zberom na poliach a jesennou výsadbou. V krajoch, kde boli vinohrady, patrilo vinobranie k najväčším sviatkom v roku – spravidla vtedy, keď bola úroda vína obzvlášť dobrá.

Ženy zbierali strapce vína do košov a tie potom odnášali do kadí. Tomu ale predchádzal jeden prastarý zvyk – „zarážanie hory“. V predvečer sviatku narodenia Panny Márie (8. 9.) strážca vinohradu nechal v kostole pri spovedi posvätiť kyticu poľných kvetov. Potom sa odobral k vinohradu, kde nabodol jablko a k nemu priviazal kyticu. Potom vykopal jamu, položil cez ňu takto ozdobené bidlo a rozrobil oheň, na ktorom spálil posvätenú kyticu z minulého roku.

Potom prišiel starosta s hospodárom, trikrát obišli jamu, pokropili ju svätenou vodou a pomodlili sa. Modlitby boli smerované najmä k sv. Urbanovi – patrónovi všetkých vinárov. V jame vztýčili ozdobené bidlo a zahádzali ju. Vztýčenie bidla znamenalo, že je vinohrad uzatvorený a nikto do neho nesmie až do doby veľkého zberu, do doby vinobrania vstúpiť. Zarazenie alebo tiež zatvorenie hory bol obrad, pri ktorom sa zamedzilo vstupu do vinohradu všetkým, ktorí v ňom nemali čo pohľadávať. Víno ako tekuté zlato dosahuje svoje najvyššie hodnoty v dobe zrenia, preto bolo nutné zamedziť krádežiam zrelého hrozna práve v období tesne pred zberom. Do uzamknutého vinohradu mohli vchádzať iba jeho majiteľ a tí, ktorí strážili vinohrad pred škarcami ničiteľmi a zlodejmi. Ďalšou výnimkou potom boli chorí ľudia a tehotné ženy, ktorí si mohli v horúcom dni utrhnúť tri hrozňá... Avšak nie zadarmo, iba za drobný peniaz.

Dožinky

Kedysi sezónni robotníci chodili zarábať až na juh Slovenska i do Maďarska. Slobodní ľudia sa často takto poparili. Obyčajne si mladík

vybral takú ženu, ktorá sa mu ľúbila a potom jej aj pomáhal zbierať. V letnom období nebolo času na zábavu, ale mladí sa roztancovali hocikde, často sa stretli u bohatšieho gazdu vo dvore. Po skončení žatvy urobili dievky veniec z klasov obilia a zanesli ho gazdovi a pritom spievali: „Gazda náš, gazda náš, dajže nám oldomáš, dajže nám ho z lásky, zbierali sme klásky, dajže nám ho sme, ej, žali sme vesele. Dajže nám ho sme,

hrabali sme sme. Už sme sa nažali žitka zeleného, ešte sme nepili vína červeného“. Dožinkový veniec mohol mať rôznu formu, získal sa splietaním do povriesla, bol pokropený svätenou vodou a zavesil sa do komory. Ozdobou venca boli kvety a farebné stuhy. Gazda všetkých pozval na dožinkovú hostinu. Nasledoval tanec.

Sviatok všetkých svätých – 1. novembra

Na deň 1. novembra pripadá **Sviatok všetkých svätých** a deň na to Pamiatka všetkých zomrelých. Na tento sviatok sa pieklo pečivo – žemle v tvare „hnátov“, položených krížom, ktorým sa hovorilo „kosti svätých“.

Na druhý deň sa niekde pieklo pečivo, ktorému sa hovorilo „dušičky“. Bolo to štvorhranné pečivo, rozrobené z mlieka a plnené džemom alebo makom. Týmto pečivom boli obdarováni žobráci a chudobní ľudia postávajúci pri kostole alebo cintoríne. Podľa ľudovej tradície v predvečer sviatku dušičiek vystupujú duše zomrelých na jednu noc z očistca, kde v plameňoch pykajú za svoje hriechy. V ten večer hospodár plnil lampu maslom namiesto oleja, aby

si dušičky mohli opáleniny, spôsobené očistcom, natrieť a trochu ochladiť. Taktiež bývalo zvykom v tento večer vhadzovať pre dušičky do ohňa rôzne pokrmy, čo znamenalo čiastočné vykúpenie z hriechov alebo niečo také ako dušičkám na prílepšenie.

Dušičky – Pamiatka všetkých zomrelých – 2. novembra

Oba tieto dni spomínali pozostalí na svojich zomrelých príbuzných a priateľov. V týchto dňoch všetci prichádzali na cintorín, kde očistili okolie hrobu a poukladali vence, kvetiny a zapálili sviečku, aby sa potom v tichu pomodlili za spásu duší. Modlitba živých vraj pomáhala dušičkám očistiť svoje hriechy.

Taktiež sa verilo, že počas dušičkovej polnoci majú duchovia bohoslužbu. Keď sa ráno ozvalo zvonenie z kostola, museli sa dušičky vrátiť späť do očistca. Taktiež sa hovorilo, že ak na Dušičky prší, duše zomrelých oplakávajú svoje hriechy.

Páranie peria – páračky

Perina plná prachového peria bola oddávna súčasťou života človeka a každé dievča bolo rado, pokiaľ sa mohlo pochváliť svojím budúcim venom, ktoré obsahovalo perinu. Napárať perie do veľkej periny však nebolo jednoduchou a rýchlou záležitosťou. Hospodárka po celé leto pracovito zbierala a ukladala každé pierko a pilne šklbala či ošklbávala husi, aby mala na jesenné páračky dostatok peria. Keď skončila práca

na poliach a nastali dlhšie jesenné večery, znášala sa vždy časť uchovaného peria z komory či povalu do izby, kde sa zišli ženy a dievky, či už príbuzenského vzťahu alebo susedky. Do izby priniesli v hrnci a na stôl rozprestrelí len toľko peria, koľko ho mohli za večer zvládnuť. Pokiaľ by nejaké perie zostalo do druhého dňa nenapárané, znamenalo by to, že by sa hospodárke nevydarili malé húsatá. To perie, ktoré zostalo sa nesmelo hádzať do kachlí, pretože by boli husi chudé.

Nesmelo sa ani hádzať za dvere, pretože by sa husi nedržali doma. Páperie sa dávalo na jednu hromadu preto, aby sa húsatá držali pohromade. Ženu, ktorá by prekročila páperie, by začali bolieť zuby a bolieť hlava. O perie sa postarali chudobnejší ľudia, ktorí si nimi plnili vankúše pre seba. Ak náhodou prišiel niekto do miestnosti, kde sa páralo perie, musel niekoľko pierok popárať, aby mal šťastie pri chove husí. Rovnako tak mal urobiť každý muž. Na páranie peria sa postavil hrniec, v ktorom bolo perie dnom nahor. Nesmel sa však vyklopiť a vyčistiť skôr, než bolo všetko perie popárané, pretože by vraj v ten okamih zostali všetky husi chomé. Páralo sa každý deň okrem soboty. Páranie v sobotu neveštilo nič dobré. Išlo o poveru týkajúcu sa chovu husí, ale taktiež by sa pri sobotňajšom páraní peria rozmnožilo mnoho múch v izbe. Pri práci si ženy rozprávali rozprávky, povesti, rôzne príhody a hádanky, aby práca lepšie ubehla. Žene, ktorej posledný večer počas párania peria, zostalo posledné pierko v ruke, nazývali pápernica. Toto označenie jej obvyčajne zostalo až do ďalšieho párania. Súčasťou bola malá hostina, ktorú hospodárka vystrojila ako poďakovanie za odvedenú prácu. V niektorých oblastiach museli byť páračky ukončené do sviatku svätého Martina, pretože po tomto dni nasledovala ďalšia práca – pradenie (priadky). V oblastiach, kde sa nepriadlo, prebiehali páračky do vyprázdnenia zásob, hoci aj počas celej zimy.

Na Martina – 11. novembra

Martin Tourský sa narodil v roku 316 ako syn pohanského rímskeho dôstojníka v rímskej provincii Hornej Panónie. Vzdelanie získal a s kresťanstvom sa zoznámil v severotalianskej Pavií. Vo svojich 15 rokoch bol proti svojej vôli prijatý k cisárskemu jazdectvu. Legenda hovorí, že počas jednej chladnej noci v Amiens videl premrznutého

nahého žobráka. Svätý Martin neváhal a svojím mečom rozťal svoj plášť na dve polovice, z ktorých jednu podal žobrákovi. Nasledujúcu noc sa mu zjavil Kristus oblečený práve s polovicou jeho plášťa. Vďaka tejto udalosti je považovaný za ochrancu pred chudobou a táto udalosť mala za následok, že sa dal pokrstiť. O niečo neskôr, keď mal asi 22 rokov, bol z armády prepustený, cestoval po celom Taliansku a Dalmácii. Potom odišiel do Francúzska, kde strávil väčšinu svojho života. V roku 372 prijal svätý Martin biskupský stolec v Tours. Aj po vymenovaní za biskupa žil naďalej ako mních vo svojej chatrči. Svätý Martin je patrónom vojakov, koňov, jazdcov, husí a vinárov. Najčastejšie býva zobrazovaný na koni s polovicou plášťa a so žobrákom. Svätý Martin prichádza na bielom koni. Toto prastaré porekadlo označovalo, že v dobe, kedy tento svätec oslavuje svoj sviatok, padal sneh a neodvrátiteľne sa blížila kráľovná mrazivých večerov a dlhých nocí – pani zima.

„Na svätého Martina, plače husia rodina.“
„Na svätého Martina, kúri sa z komína.“

Ku sviatku svätého Martina neodmysliteľne patrila dobre vykrmená hus a upečená tzv. Martinská hus. Pôvod spätosti medzi sv. Martinom a husou môžeme nájsť v dvoch legendách. Prvá hovorí, že husi sv. Martina pri kázani toľko rušili, že teraz pykajú na svätomartinskom pekáči. Druhá hovorí, že sv. Martin sa pred svojou voľbou za biskupa zo skromnosti skrýval v husacom obydľí, ale husi ho svojím gáганím prezradili. Ak už to bolo tak či onak, každopádne hus patrila k hlavným pokrmom. Rozdeľovanie jej mäsa malo určené poradie. Najnižší sluha dostal krídlo, aby vraj pri práci lietal, vyšší sluha stehno, hospodár si sám nechal zvyšok. Koža z husích nôh sa dávala do lodičiek pod nohy, aby sa nepotili alebo medzi prsty, aby sa nerobili kurie oká.

Známe bolo tiež svätomartinské pečivo. Okrem husi sa podávali svätomartinské rožky, rohy alebo podkovy. Martinskými rohmi dievčatá obdarovali svojich chlapcov. Veľký rožok, plnený makom alebo lekvárom bol obdarovaný zo služby odchádzajúci čeladník alebo slúžka, pretože práve na sv. Martina väčšina z nich menila službu a dostávali za svoju prácu mzdu. Niektorým hospodár predĺžil zmluvu, iní odišli.

Priadky

Po sviatku svätého Martina začínali priadky a trvali miestami po celý advent až do štvrtej pôstnej neделе. Každý večer sa schádzali dievčatá s kolovrátkom a s košíčkom ľanu. Priadlo sa spravidla celú zimu až do pôstu. Bývalo zvykom, že priadka si mohla nechať to, čo napriadla.

V dobe pôstu sa slávila tzv. „dlhá noc“, pri ktorej všetky priadky prepočítali upradenú priadzu a tá, ktorá napriadla najviac bola zvolená za kráľovnú dlhej noci. Každá kráľovná si musela zvoliť svojho kráľa, ktorý jej musel vyrobiť vrkoč, podobajúci sa homoli cukru. Na gulatom, farebnom, papierom obloženom lopáriku bol položený upečený veniec, v ktorom boli zastrčené paličky, na ktorých bol naranený ďalší o niečo menší veniec. Vrkoč mával aj šesť „vencových poschodí“ od najväčšieho k najmenšiemu. Na samotnom vrchu býval rozmarín. Z peňazí, ktoré priadky utrhli za priadzu „nad plán“, si vystrojili hostinu, na ktorú si každá priadka mohla pozvať svojho vyvoleného. Všetkým ostatným bol vstup na hostinu zakázaný.

Na Cecíliu – 22. novembra

O živote svätej Cecílie je toho známe veľmi málo. Pravdepodobne žila v 3. storočí v Ríme, kde založila kostol. Umrela ako mučenica a bola pochovaná na cintoríne sv. Kalixta. Podľa legendy bola dievčina vznešeného pôvodu, ktorú rodičia proti jej vôli zasnúbili s pohanom Valeriánom. Cecília po svadbe počas svadobnej noci manželovi oznámila, že nad jej panenstvom bdie anjel a že aj on ho môže uvidieť, keď

sa dá pokrstiť pápežom Urbanom. Tým sa jej podarilo Valeriána obrátiť na kresťanskú vieru. A zanedlho sa kresťanom stal aj jeho brat Tiberius. Obaja bratia boli zanedlho na to uväznení na smrť za pochovávanie tiel mučeníkov. Cecília bola predvedená pred prefekta Almachia. Podarilo sa jej svojich nepriateľov a prenasledovateľov obrátiť na kresťanskú vieru – údajne vraj v jej dome bolo pokrstených 400 osôb. Nakoniec bola i ona odsúdená na smrť – udusením v kúpeľi. Napriek tomu, že do pece bolo priložené niekoľkonásobne viac než bolo obvyklé, Cecília vyšla živá a zdravá z kúpeľa. Pokúšali sa ju preto stať mečom, čo sa nakoniec podarilo a Cecília zomrela. Sv. Cecília bola patrónkou hudby

a hudobníkov, pretože vraj v deň svojej svadby, keď hrali na svojich nástrojoch, spievala vo svojom srdci chválu Bohu a býva tiež zobrazená s lutnou a ružami.

V predvečer sviatku sa konávalo výročné zhromaždenie speváckych a hudobných spolkov, kde sa prijímali noví členovia. V ten deň sa taktiež udeľovali podpory nemocným členom, dary vdovám a sirotám. Po ukončení zhromaždenia sa všetci odobrali do krčmy, kde bývala tanečná zábava. Pri nej sa vyberalo na dobročinné účely v mene patrónky sv. Cecílie.

Na Katarínu – 25. novembra

Svätá Katarína Alexandrijská sa narodila okolo roku 289 v bohatej rodine v Alexandrii v dnešnom Egypte, ktorý v tej dobe patrila pod Rímsku ríšu a už od mladosti sa vyznačovala neobyčajnou vzdelanosťou, ale taktiež mravnými čnosťami, veľkou zvedavosťou, výrečnosťou a na ich pôvod nezvyklou pracovitosťou. Verejne protestovala proti uctievaniu pohanských bohov a samotného cisára Maxentia vyzvala, aby sa vzdal pohanstva a obrátil sa na kresťanskú vieru. Cisár ju postavil pred 50 predných učencov a filozofov, ktorí sa ju snažili odhovoriť od kresťanstva. Hoci mala len 18 rokov, dokázala všetky ich dôvody obrátiť na kresťanskú vieru. Preto ich všetkých nechal cisár zaživa upáliť. Potom sa snažil Katarínu požiadať o ruku, ale odmietla ho s odôvodnením,

že sa už zaslúbila Kristovi. Toto prehlásenie malo za dôsledok nekonečné mučenie a väznenie, počas ktorého ju vraj krmila holubica. Potom bola Katarína mučená na špeciálne vyrobenom kolese vybavené bodákom, ktorý ju mal zaživa roztrhať. Koleso sa ale vďaka blesku rozpadlo a zranilo mnoho divákov. Keď bola potom na cisárov rozkaz sťatá, z jej žíl vraj netiekla krv, ale mlieko. Vďaka kolesu, na ktorom bola mučená, sa stala patrónkou mlynárov.

Svätá Katarína je patrónkou univerzít, mladých dievčat, filozofov, ošetrovateľiek, pradiarov a umierajúcich.

Na Katarínu bolo možné robiť rôzne čary či už so zámerom pozitívnym, alebo škodlivým. Na strednom Slovensku v tento deň jedli cesnak a robili ním aj kríž na dverách, aby boli chránení pred strigami. S Katarínou súvisela povera, že v dome, ktorého prvým návštevníkom je žena, sa bude celý rok riad rozbiť.

Na Katarínu sa konávali posledné tanečné zábavy pred nadchádzajúcim adventom, ktorý zakazoval tanec, spev a zábavu. Preto sa všetci snažili tento posledný večer radovánok náležite užiť a obyčajne tancovačky končievali až za bieleho rána. Celú katarínsku zábavu mali na starosti ženy, pretože v tento deň platilo tzv. „ženské právo“. Ženy platili za hudbu muzikantom, svojím partnerom pripravovali občerstvenie a pri tancovačke si samy vyberali, s kým budú tancovať. Iba o pol noci sa vyhlásila pánska volenka. Dievčatá dávali svojim tanečníkom malé darčeky, väčšinou išlo o slávnostné pečivo.

V deň sviatku sv. Kataríny sa nesmelo pracovať so všetkým, čo malo kolesá. Preto sa tento deň nemlelo v mlynoch ani sa nepriadlo na kolovrátkoch.

Na Ondreja – 30. novembra

Svätý Ondrej bol rovnako ako jeho brat Šimon rybárom a pochádzal z galilejskej Betsaidy. Bol učeníkom Jána Krstiteľa a prvým učeníkom Ježiša Krista. Ondrej bol vždy medzi prvými štyrmi apoštolmi uvádzanými v evanjeliách a bol zmieňovaný spravidla v súvislosti so závažným nasýtením päťtisíc ľudí. Neskôr bol ukrižovaný na kríži do tvaru X. Svätý Ondrej je patrónom sedliakov, rybárov a neviest, ďalej Ruska a Škótska, býva vzývaný na pomoc proti dne a najčastejšie je zobrazovaný na kríži v tvare X alebo s rybárskou sieťou a rybami.

Deň (ale aj v predvečer sviatku), kedy sa slávil tento sviatok, patrila okrem Štedrého večera k najdôležitejším večteckým dňom v roku. Väčšina večtenia malo jedno spoločné. Dievčatá sa snažili zistiť, kedy alebo za koho sa vydajú. Preto niet divu, že bol svätý Ondrej i patrónom neviest. V predvečer sviatku skúšali dievčatá, ktorá z nich sa čo najskôr vydá – každá vzala kúsok chleba, položila ho na lopatu a či kúsok vzal pes ako prvý, tú čakala svadba najskôr.

O pol noci pred sv. Ondrejom dievčatá vstávali a chodili klopať na kurník, pričom hovorili: „Kohútik, kohútik, zakikiríkať! Ak muža dostanem, vedieť mi daj. Sliepočky, vy nechaťte kotkodákanie, nekažte

mi, nekaže vydávanie.“ Ozval sa kohút, malo dievča nádej, že sa toho roku vydá. Ozvala sa skôr sliepka, znamenalo to, že má dievča prísť za rok opäť.

Na sviatok sv. Ondreja vzal jeden človek štyri hrnčeky a obrátil ich dnom hore, pričom pod každý z nich predtým vložil hlinu, chlieb, hrebeň a pod posledný prsteň. Ostatní bez toho, aby vedeli, čo ktorý hrnček skrýva, boli potom pozvaní a každý ukázal na jeden hrnček. Na tých, ktorí našli pod hrnčekom hlinu, vraj čakala do roka smrť, hrnček s chlebom označoval zbohatnutie, hrebeň chorobu a konečne hrnček s prsteňom predpovedal svadbu.

Taktiež bývalo zvykom v tento deň zasadiť do kvetináča vetvičku a zalievať ju vodou, naberanou do úst. Pokiaľ sa vetvička zazelenala do Božieho narodenia a vykvitla, bolo to pre dievča znamenie, že sa veľmi skoro vydá. Zamilované dievčatá si taktiež písali mená najobľúbenejších mládenčov na cedulky a na noc si ich vkladali pod vankúš. Ako náhle sa ráno potom zobudili, vytiahli jednu z ceduliek a koho meno sa tam skrývalo, ten bol dievčine súdený.

Telefonické linky pomoci

Prinášame Vám užitočné telefónne čísla, ktoré v ťažkých situáciách môžu zachrániť život Vám alebo život milovanej osoby.

LINKA	TELEFÓNNE ČÍSLO
TIESŇOVÉ LINKY	
Jednotné európske číslo tiesňového volania	112
Požiarna záchranná služba	150, 112
Záchranná zdravotná služba	155, 112
Polícia	158, 112
Mestská polícia	159
Horská záchranná služba	18 300
Letecká záchranná zdravotná služba	18 155
Linka záchrany – lekárske rady ako v prípade núdze poskytnúť prvú pomoc	00421/850 111 313
INFORMÁCIE	
Informácie o telefónnych číslach v SR	1181
Informácie o telefónnych číslach v cudzine	12 149
LINKY DÔVERY PRE DETI	
Detská linka záchrany	0800 123 232, 0800 121 212, 0820 434 343
Linka detskej istoty, LDI - UNICEF	0800 116 111 – NON STOP www.unicef.sk
Linka detskej dôvery	0800 117 878, 0800 100 444
Linka detskej dôvery – LIENKA	0800 112 878
PSYCHOLOGICKÉ PORADNE	
Linka dôvery Nezábudka	0850 11 10 22
Linka nádeje	055/644 11 55
LINKY POMOCI PROTI NÁSILIU	
Ambulantné krízové stredisko	0800 500 500
Linka pomoci obetiam násilia	0850 111 321
Linka pre nezvestné a sexuálne zneužívané deti	116 000
Pomoc ohrozeným deťom	02/62 24 78 77
Pomoc ohrozeným ženám	02/62 24 99 14 (po-pi: 8,30 – 17,00 hod.) psychologická, sociálno-právna pomoc a poradenstvo v krízových situáciách, pomoc s ubytovaním, pohotovostný mobil 0905/463 425, mail: nádej@gtsi.sk
Krízová linka a poradňa	0905 316 162 – Banská Bystrica
Sociálno-právna poradňa	0800 500 500, štvrtok a sobota od 14,00 – 20,00 hod.

LINKA	TELEFÓNNE ČÍSLO
LINKY PODĽA OCHORENÍ	
AIDS	
Národné referenčné laboratórium pre AIDS	02/54 77 41 44
Linka dôvery a prevencie AIDS	02/59 36 91 74, 02/54 78 92 49
Linka pomoci AIDS	02/ 44 45 47 21, 02/43 42 02 83, 048/ 415 42 26
RAKOVINA	
Ligy proti rakovine	02/52 96 51 48
Infolinka Vedieť viac	0800 500 944
OBEZITA	
Liga proti obezite	0850 111 919
Infolinka Reduktíp	0905 855 666 Po – Pia od 13,00 – 18,00 hod.
Informačná linka o obezite a nadváhe	0905/ 392 830, Po a St od 10,00 – 20,00 hod.
NESPAVOŠŤ	
Infolinka pre problémy spánku a nespavosti	0905/772 665, 0903/772 665, v čase od 16,00 – 24,00 hod.
ZÁVISLOSŤ	
Linka pomoci fajčiarom	0850 111 682
Linka dôvery toxikomanov	02/54 77 63 79 (NON STOP), www.cpldz.sk, cpldz@datagain.sk
Linka pomoci pre závislých od alkoholu a drog	02/53 41 74 64
Linka dôvery pre drogovu závislých	02/62 24 68 36
Krízové stredisko pre deti, mládež a rodičov	0902 912 345, 0902 909 199 v maďarskom jazyku
HOMOSEXUALITA	
Linky dôvery pre homosexuálne orientovaných občanov	02/55 42 11 02, 02/ 44 25 38 88
INÉ	
Infolinka Hniezdo záchrany – pre ženy s nechceným tehotenstvom	0905 888 234 (NONSTOP)
Linka dôvery na prevenciu v oblasti siekt	0907 409 294
Linka na pomoc bezdomovcom	0907/733 388 Po – So od 17,00 do 22,00
Infolinka proti rasizmu	02/16 356
Infolinka nielen o adopcii	0907 808 080
Spoločnosť priateľov detí z detských domovov – Úsmev ako Dar	0800 800 123
Informácie o nebezpečných výrobkoch	0850 111 937
Centrum Slobody zvierat	02/16187

Obecné zastupiteľstvo informuje

Uznesenie č. 21/2013

zo zasadania obecného zastupiteľstva obce Brusno
zo dňa 27. mája 2013

OBCENÉ ZASTUPITEĽSTVO

A/ berie na vedomie

1. Kontrolu plnenia uznesení.
2. Stanovisko hlavného kontrolóra k záverečnému účtu obce Brusno za rok 2012.
3. Žiadosť o schválenie otváracích hodín pre Evonu Electronic, spol. s r.o., Stará Vajnorská cesta 17, 83104 Bratislava, prevádzka Hotel Brusno.

B/ schvaľuje

1. Program zasadania OZ
Návrhovú komisiu v zložení: JUDr. Imrich Kolpák – predseda komisie, Mgr. Dušan Krakovský, Róbert Hermánek – členovia komisie.
Hlasovanie: Ing. Ján Vaník.
Overovateľov zápisnice: Mgr. Anna Vaníková, JUDr. Tomáš Hláčik.
Zapisovateľa zápisnice: Ing. Peter Ivic.
2. Rozpočtové opatrenia, zmena rozpočtu na rok 2013
s nasledovnými zmenami:
 - navýšenie finančného rozpočtu originálne kompetencie pre ZŠ s MŠ o 15.000 € na rok 2013,
 - budovanie prístupovej komunikácie ulica Ondrejská – Hrbok v maximálnej cene 13 000 €, práce realizuje firma Staveko Nitra,
 - príprava reziva a jeho popílenie na strechu MKS a miestnu tržnicu,
 - vypracovanie znaleckého posudku pre nové zdravotné stredisko.
3. Požiadavku na Kúpele Brusno, a.s. o navrhnutý splátkový kalendár s podmienkou dodržiavania splátkového kalendára a plnenie pravidelných termínov ostatných platieb voči obci Brusno (daň z ubytovania, daň z nehnuteľností, miestny poplatok za komunálny odpad). Kontrola plnenia záväzkov a pravidelných

- platieb v roku 2013 bude pravidelne kontrolovaná na zasadani obecného zastupiteľstva.
4. Plán zasadani obecného zastupiteľstva na II. polrok 2013 (29. 7. 2013, 30. 9. 2013, 25. 11. 2013).
 5. Plán kontrolnej činnosti hlavného kontrolóra na II. polrok 2013 s doplnkom kontroly v Základnej škole s MŠ k čerpaniu financií originálnej pôsobnosti do 30. 11. 2013.
 6. Záverečný účet obce Brusno za rok 2012 bez výhrad.
 7. Zmluvu o podpore útvaru talentovanej mládeže (športových volejbalových tried) dievčat bez nároku finančných prostriedkov z rozpočtu obce.
 8. Zmluvu o poskytovaní právnych služieb uzatvorenú medzi obcou Brusno a JUDr. Stanislavom Hlinkom s tým, že je to potrebné zosúladiť so zákonom o verejnom obstarávaní.
 9. Zriadenie prevádzky pod názvom Suveníry – predaj suvenírov, oblečenia, darčkových predmetov a doplnkového sortimentu v rodinnom dome – Železničná 117.
 10. Otvorenie potravinárskej predajne Potraviny – Večierka v priestoroch železničnej stanice.
 11. Podľa § 9 ods. 2 písm. a) a § 9a ods. 8 písm. b) zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov predaj pozemku par. KN – C č. 1054/14 o výmere 1123 m², zastavané plochy a nádvoria, vedený na liste vlastníctva č. 752 k. ú. Brusno kupujúcemu Stredoslovenská vodárenská spoločnosť a.s., za dohodnutú trhovú cenu. Zámer uvedeného predaja pozemku bol zverejnený na úradnej tabuli a internetovej stránke obce od 10. 5. 2013 do 27. 5. 2013.
 12. Podľa § 9 ods. 2 písm. a) a § 9a ods. 8 písm. e) zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov trojpatinovú väčšinou všetkých poslancov obecného zastupiteľstva predaj pozemok par. KN – C č. 461/2 o výmere 165 m², orná pôda, vedený na liste vlastníctva č. 752, k. ú. Brusno.
 13. Žiadosť právnickej osoby „Občianske združenie Šťastná škola Brusno“ o zaradenie Súkromného centra špeciálno-pedagogického poradenstva, Školská 622, Brusno do siete škôl a školských zariadení SR za podmienky, že sa od obce Brusno nebudú vyžadovať žiadne finančné prostriedky na ich činnosť z rozpočtu obce.

C/ neschvaľuje

1. Výstavbu „Malej vodnej elektrárne na rieke Hron – Ráztoka, Nemecká, Brusno“.

D/ odporúča pani starostke

1. Pani starostke pozvať na júlové zastupiteľstvo projektanta ohľadom projektu rekonštrukcie oporného múru so strieľňou.

Viera Krakovská, starostka obce

Uznesenie č. 22/2013

zo zasadania obecného zastupiteľstva obce Brusno
zo dňa 29. júla 2013

OBCENÉ ZASTUPITEĽSTVO

A/ berie na vedomie

1. Kontrolu plnenia uznesení.
2. Správu nezávislého audítora k účtovnej závierke za rok 2012.
3. Správy predsedov komisií OZ o ich činnosti za I. polrok 2013.
4. Informáciu o ťažbe dreva z obecných lesov.
5. Informáciu o havárii na kanalizácii pri záchranároch.
6. Osadenie bankomatu v obci.
7. Informáciu o pokračovaní prác na rekonštrukcii zdravotného strediska.
8. Informáciu o projekte na cestu Dubinka.
9. Informáciu starostky obce o podpísaní Zmluvy o budúcej zmluve Nemocnica s poliklinikou Brezno n.o. o prenájme priestorov budovy s. č. 606 pre rýchlu zdravotnú pomoc.

B/ schvaľuje

1. Program zasadania OZ.
Návrhovú komisiu v zložení: JUDr. Imrich Kolpák – predseda komisie, Mgr. Dušan Krakovský, JUDr. Tomáš Hláčik – členovia komisie.
Hlasovanie: Ing. Ján Vaník.
Overovateľov zápisnice: Pavol Lihan, Ing. Ján Vaník.
Zapisovateľa zápisnice: Ing. Peter Ivic.

2. Rozpočtové opatrenia, zmena rozpočtu na rok 2013 s nasledovnými zmenami:
 - oprava strechy pri kotolni 2x24 bytovkách (lemovka múrov Sika RŠ48, lemovka vrchná Sika RŠ240, Izolácia tepelná parozábr. 0,794 kg/m², doska čadičová SPS hr 100D, fólia PVC1,5 mm Sikaplan) v sume 2 563,47 €,
 - zberné koše na prečerpávacie šachty (pred čerpadlá) 5 ks – Kakatka, Oremlaz Lúka – ČOV, Okružná,
 - vodiace tyče na čerpadlá 1/2 ks/ prečerpávačka Kakatka,
 - oprava strechy na objekte MKS,
 - prechody pre chodcov na miestnych komunikáciách,
 - stavebný obvod Dubinka projekt odvodnenie kopca,
 - navýšenie rozpočtu o 500 € na muzikálový festival 2013 v Brusne.
3. Ťažbu dreva po polome pre firmu, ktorá vyhrala súťaž na ťažbu dreva v obecných lesoch – LESS & CO s.r.o., Martin.
4. Podľa § 9 ods. 2 písm. a) a c) v spojení s § 9a ods. 8 písm. e) zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov predaj pozemku KN – C č. 454/3 o výmere 539 m², trvalý trávny porast k. ú. Brusno z dôvodu hodného osobitného zreteľa, ktorým je pozemok v bezprostrednej blízkosti, svahovitý, nevyužívaný, podľa znaleckého posudku č. 26/2013 za všeobecnú hodnotu pozemku 2210 €. Zámer predaj majetok obce Brusno bol zverejnený na úradnej tabuli obce a na internetovej stránke obce dňa 12. 7. 2013.
5. Podľa § 9 ods. 2 písm. a) a c) v spojení s § 9a ods. 8 písm. e) zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších

- predpisov predaj spoluvlastníckeho podielu v 1/2 k C-KN 825 o výmere 271 m², t. j. odpredáva obec 135,5 m² zastavanej plochy a nádvoria v lokalite k. ú. Brusno, z dôvodu hodného osobitného zreteľa, ktorým je pozemok v bezprostrednej blízkosti majiteľa v zmysle znaleckého posudku 49/2013 za cenu 1 960 € a odpredaj hospodárskej budovy stojacej na parc. C-KN 825 v lokalite k. ú. Brusno, z dôvodu hodného osobitného zreteľa, zlý technický stav budovy v zmysle znaleckého posudku 49/2013 za cenu 170 €. Zámer predaj majetok obce Brusno bol zverejnený: na úradnej tabuli obce a na internetovej stránke obce dňa 12. 7. 2013.
6. Podľa § 9 ods. 2 písm. a) a c) v spojení s § 9 a ods. 8 písm. e) zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov obec odpredáva rodinný dom s. č. 589 na parcele C-KN 827, zastavané plochy a nádvoria v lokalite k. ú. Brusno, z dôvodu hodného osobitného zreteľa, zlý technický stav budovy, nadbytočný majetok v zmysle znaleckého posudku 49/2013 za cenu 2300 € a odpredaj pozemku parc. C-KN 827, zastavané plochy a nádvoria o výmere 63 m² v lokalite k. ú. Brusno, z dôvodu hodného osobitného zreteľa, ktorým je pozemok v bezprostrednej blízkosti, v zmysle znaleckého posudku 49/2013, za cenu 910 €. Zámer predaj majetok obce Brusno bol zverejnený: na úradnej tabuli obce a na internetovej stránke obce dňa 12. 7. 2013.
7. Zámer predaj podľa § 9 ods. 2 písm. a) a c) v spojení s § 9 a ods. 1 písm. c) zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov priamy predaj pozemku v lokalite Pod Dubinkou, a to pozemok parc. č. KN – C 2041/21,22 o výmere 538 m², druh pozemku záhrada, KN-C 2041/20 o výmere 524 m², druh pozemku záhrada katastrálne územie Brusno za dohodnutú kúpnu cenu min. 50 €/m². Záujemcovia o kúpu pozemku môžu doručiť cenové ponuky na Obecný úrad Brusno v lehote do 31. 8. 2013 v úradných hodinách v pondelok až piatok od 7.30 do 16.00 hod.
8. Návštevu družobnej obce Magyórósbánya, dňa 18. 8. 2013.
9. Návrh na udelenie stuhý k čestnej zástave pre DHZ Brusno pri príležitosti 120. výročia založenia DHZ.
10. Prenájom nebytových priestorov zdravotného strediska s. č. 535 v zmysle znaleckého posudku č. 18/2013 zo dňa 1. 7. 2013

- vypracovaný Ing. arch. Pavlom Bugárom, Banská Bystrica. Znalecký posudok tvorí prílohu uznesenia.
11. Dar z Ministerstva obrany SR darovacia zmluva č. 2013/811.
12. Podľa § 9 ods. 2 písm. a) a c) v spojení s § 9 a ods. 1 písm. c) zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov priamy predaj budovy s. č. 140 a pozemku parc. č. KN-C 1 o výmere 152 m², druh pozemku zastavané plochy a nádvoria katastrálne územie Brusno, lokalita ulica Železničná v zmysle znaleckého posudku číslo 106/2013 v prospech firmy Vrexim, spol. s r. o. Brusno za dohodnutú cenu 37 060 €. Zámer predaj majetok obce Brusno bol zverejnený: v regionálnom denníku MY č. 32 dňa 16. 8. 2011, na úradnej tabuli obce a na internetovej stránke obce dňa 12. 7. 2013.

C/ ruší

1. Uznesenie č. 21/B13/2013 z 27. 5. 2013 žiadosť právnickej osoby „Občianske združenie Šťastná škola Brusno“ o zaradenie Súkromného centra špeciálno-pedagogického poradenstva, Školská 622/24, Brusno do siete škôl a školských zariadení SR za podmienky, že sa od obce Brusno nebudú vyžadovať žiadne finančné prostriedky na ich činnosť z rozpočtu obce.

D/ ukladá

1. Komissii ochrany verejného poriadku predvolať vedúceho pohostinstva u Kameňa k nedodržaniu záverečných hodín v pohostinstve.
2. Predsedovi komisie ochrany verejného poriadku vykonať kontrolu miestností v MKS, ktoré využívajú hudobné skupiny a následne pozvať členov hudobných skupín ohľadom neporiadku v miestnostiach.
3. Predsedovi kultúrno-školskej komisie predložiť na septembrové zasadanie kroniku obce.

E/ odporúča

1. Pani starostke obce osloviť Regionálnu správu ciest ohľadom osadenie dopravnej značky 70 km na hlavnej ceste, dopravnú značku na križovatke v Sopotnickej doline smerovú tabuľu smer Banská Bystrica.

F/ súhlasí

1. So zaradením Súkromného centra špeciálno-pedagogického poradenstva, Školská 622/24, Brusno na území obce Brusno do siete škôl a školských zariadení SR.

Viera Krakovská, starostka obce

• Ako sme v roku 2013 nakladali s odpadmi

Vyzbierali sme:

- papier – 6 490 kg,
- sklo – 28,12 t,
- plasty – 26 980 kg,
- komunálny odpad – 521 t,
- elektrický a elektronický odpad (napríklad chladničky a mrazničky, televízory, počítače, sušiče vlasov) – 4,400 kg,
- kovy 3,5 t.

V roku 2013 obec Brusno získala finančné prostriedky na zakúpenie kompostérov, traktora a štiepkovača. Finančné prostriedky sme získali z environmentálneho fondu na základe predloženia projektu a žiadosti. Každá domácnosť na základe dohody o kompostovaní obdržala jeden kompostér.

Chcela by som Vám dať do pozornosti, že v zmysle európskej smernice mal každý členský štát povinnosť zaviesť do svojej legislatívy nakladanie s biologicky rozložiteľným odpadom a to aj s kuchynským odpadom.

Zeleň ako aj kuchynský odpad sa už nesmie ukladať na skládky komunálneho odpadu. Kuchynským odpadom sú aj prepálené jedlé oleje a tuky. Obec zakúpila kontajnery a občania môžu opotrebovaný prepálený jedlý olej, ale aj tuky preliať do plastovej fľaše a umiestniť uvedenú fľašu do kontajnera. Obec zabezpečí ich odvoz. Do uvedeného kontajnera nepatrí technický olej.

V roku 2014 zakúpi obec kontajnery na nebezpečný odpad t. z. krabice od farieb.

V prípade, že nebudete vedieť ako máte naložiť s iným odpadom informujte sa na obecnom úrade.

Volby predsedov a poslancov do zastupiteľstva Banskobystrického samosprávneho kraja

Prvé kolo volieb do orgánov samosprávnych krajov na Slovensku v roku 2013 sa konalo v sobotu 9. novembra v čase od 7.00 do 22.00 hodiny. 48 hodín pred konaním volieb plynulo volebné moratórium. V našej obci boli dva volebné okrsky. Okrskové volebné komisie zistili tieto výsledky:

Počet oprávnených osôb zapísaných do zoznamu voličov: 1765
 Počet voličov, ktorým boli vydané obálky: 334
 Počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby do zastupiteľstva: 322
 Počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby predsedu: 315
 Pretože v prvom kole volieb nezískal ani jeden z kandidátov na predsedu Banskobystrického samosprávneho kraja nadpolovičnú väčšinu platných hlasov, muselo sa konať druhé kolo.

Do druhého kola volieb postúpili dvaja kandidáti – Vladimír Maňka a Marian Kotleba.

Druhé kolo volieb sa uskutočnilo 23. novembra 2013.

Okrskové volebné komisie zistili tieto výsledky:

Počet oprávnených osôb zapísaných do zoznamu voličov: 1765
 Počet voličov, ktorým boli vydané obálky: 414
 Počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby do zastupiteľstva: 413
 Počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby predsedu: 396

Počet platných hlasov v našej obci odovzdaných pre jednotlivých kandidátov na voľbu predsedu:

Marian Kotleba, Ing., Mgr. – 265 hlasov,
Vladimír Maňka, Ing. – 131 hlasov.

Dagmar Srniaková

Informácie pre občanov

Ako správne kompostovať

Na to, aby proces kompostovania prebehol úspešne, je potrebné vytvoriť optimálne podmienky pre činnosť a rozvoj mikroorganizmov a pôdných organizmov, ktoré sa na kompostovaní podieľajú.

1. K TOMU MUSÍME PRI KOMPOSTOVANÍ DODRŽAŤ ŠTYRI ZÁKLADNÉ PRAVIDLÁ:

A/ Správna veľkosť kompostovaného materiálu

Materiál – biologický odpad, ktorý sme nazbierali, musíme pred zamiešaním do kompostu upraviť na správnu veľkosť. Tá závisí od materiálu, ktorý ideme kompostovať. Najväčšie problémy sú s ťažšie rozložiteľnými materiálmi (uhlíkatými) – drevo, stonky starších rastlín, tvrdšie časti zeleniny, slama... Ich veľkosť by nemala presiahnuť veľkosť palca na ruke. Mäkké šľavnaté materiály (dusíkaté), ktoré sú ľahko rozložiteľné, nie je nevyhnutné zmenšovať. Úpravu veľkosti materiálu, ktorý chceme kompostovať, môžeme urobiť sekaním, lámaním, strihaním... Ideálne by bolo tieto materiály podrviť na drvičke. Platí, že čím sú menšie častice, ktoré chceme kompostovať, tým sa nám rýchlejšie skompostujú. Drevným materiálu totiž zväčšujeme plochu, na ktorú môžu mikroorganizmy a pôdne organizmy pôsobiť. Rovnako nám menšia veľkosť častíc pomôže aj pri manipulácii s kompostom (napr. prekopávanie). Veľkosť jednotlivých častíc v zákládke má však vplyv aj na ostatné základné podmienky, ktoré musíme dodržať (viď. nižšie).

B/ Správna skladba kompostu (surovinová skladba)

Do kompostovacej zákládky by sme nemali dávať materiál len tak bezhlavo. Každý materiál má totiž iné vlastnosti. Pre nás je teraz dôležitý hlavne pomer uhlíka a dusíka (C:N). Surovinová skladba čerstvého kompostu je hmotnostný pomer jednotlivých odpadov alebo hmôt, ktoré navážame do kompostovacej zákládky. Biologické odpady predstavujú pestrý sortiment látok, rôzne odolných mikrobiologickému rozkladu. Rýchlosť rozkladu rôznych organických zvyškov si je možno vysvetliť rôznym pomerom uhlíka a dusíka (C/N). V kompostárskej praxi vychádzame zo zistenia, že obsah uhlíka predstavuje cca polovicu obsahu organickej hmoty (spáliteľných látok). Kompostované hmoty s pomerom C/N užším než 20/1 (dusíkaté látky) sa rozkladajú veľmi rýchle a sú mikrobiologicky dobre využiteľné. Naopak hmoty zo širokým pomerom C/N nad 50/1 (uhlíkaté látky) sa rozkladajú veľmi pomaly. Platí, že dusíkaté látky (hnoj, trus, pokosená tráva, kuchynský bioodpad, pozberové zvyšky zo záhrady...) sú väčšinou mäkké, šľavnaté a zelené; musíme zmiešavať s uhlíkatými (drevná štiepka, piliny, hobliny, lístie, slama, papier...), ktoré sú zväčša tvrdé, hnedé, suché. Spôsob, ako vypočítať správnu surovinovú skladbu, nájdete v kapitole „Surovinová skladba – spôsob výpočtu“.

Keďže uhlíkaté materiály vznikajú väčšinou v inom období ako dusíkaté, musíme si ich upravené uskladniť (viď. Kompostovacie suroviny a ich úprava).

C/ Dostatočný prístup vzduchu

Kompostovanie je aerobný proces – za prístupu kyslíka. Preto sa musíme v maximálnej miere snažiť zabezpečiť dostatočné prevzdušnenie kompostovacej zákládky. To je možné dosiahnuť dvomi spôsobmi:

- prekopávaním kompostovacej zákládky,
- nútenou aeráciou.

Vyššie bolo napísané, že čím menšie častice do kompostu dávame, tým sa nám skôr skompostujú. Platí však aj toto pravidlo, že čím sú menšie častice, tým je menej dutiniek v zákládke, kde sa môže udržať vzduch. Bez neho však kompost iba hynie a zapácha. Preto je potrebné urobiť

kompromis a odhadnúť optimálnu štruktúru materiálu. Prekopávanie kompostu je možné prevádzkať frézovými prekopávačmi, všetkými typmi nakladačov a rovnako i s ručným náradím. Pri klasickom kompostovaní na prekopávaných hromádach je možné určiť dobu prekopávok napr. týmito spôsobmi:

- prekopávať vždy pri dosiahnutí určenej teplotnej hranice (napr. 60°C);
- prekopávať v presne stanovených časových intervaloch (napr. vždy po 3 až 4 dňoch v prvých 2 až 3 týždňoch a potom po týždni);
- prekopávať až potom, ak teplota v hromade začne klesať, čo signalizuje vyčerpanie kyslíka. Táto metóda je najviac osvedčená.

Nútená aerácia sa koná buď nasávaním alebo tlačením vzduchu do hromady pomocou čerpadla a sústavy perforovaných trubiek v základni hromád alebo perforovanej podlahy bioreaktora. U hromád sa väčšinou uprednostňuje nasávanie tak, aby sa vzduch, ktorý prešiel kompostom, mohol hnať cez biofilter, zatiaľ čo u bioreaktorov je výhodnejšie tlačenie vzduchu cez kompost, čím sa zamedzuje kondenzácii vody v potrubí. Výhodou **prekopávok** oproti aerácii je premiešanie všetkých zložiek kompostu, takže sa minimalizuje teplotná i vlhkosťná nehomogenita, ktorá je bežná pri aerácii. Platí, že časté prekopávanie urýchli rozklad.

D/ Dostatočná vlhkosť

Správna vlhkosť je nevyhnutnou požiadavkou správneho kompostovania. Ak má kompost nedostatok vlhkosti, proces sa spomaľuje alebo až zastavuje. Ak je vlhkosť nadmerná, dochádza k nežiaducemu hnilobnému procesu, niekedy až k skysnutiu kompostu, čo sa prejaví zápachom. Správna vlhkosť úzko súvisí s predchádzajúcimi podmienkami. Čím je hrubšia štruktúra materiálov v zákládke, tým môže obsahovať vyššiu vlhkosť, ale aj tým dlhšie trvá rozkladný proces. Čím je v komposte viac vody, tým je v ňom menej vzduchu (voda vytlačí vzduch z dutiniek). Premočeniu kompostu v čase dlhotrvajúcich dažďov, ale aj vysušeniu v čase teplých slnečných alebo veterných dní, môžeme zabrániť vybudovaním striešky nad kompostovacím zásobníkom, prikrytím kompostu geotextíliou alebo vysadením napr. tekvice na kompost, ktorá svojimi veľkými listami bude ochraňovať kompost pred nepriazňou počasia. Geotextíliu si môžete zakúpiť v stavebninách. Používa sa ako podkladová (mäkká) vrstva pod plastové izolácie (napr. pri výstavbe skládok alebo jazierok). Je vyrobená z plastových vlákien a je vzhľadovo podobná filcu. Geotextília prepúšťa vzduch, no keď nasiakne vodou, tak ju nepustí ďalej do kompostu.

2. KOMPOSTOVACIE SUROVINY

Kompostovať môžeme všetky organické látky, ktoré svojimi vlastnosťami vyhovujú STN 46 5735 – Priemyselné komposty. Tá stanovuje najvyššie prípustné množstvo stopových toxických prvkov v kompostovateľných odpadoch a v kompostoch, ako aj akostné znaky „Priemyselného kompostu“. Vhodné suroviny sa určujú rôznymi kritériami. Dôležité sú predovšetkým **obsah živín, štruktúra a stupeň vlhkosti**. Do kompostu v žiadnom prípade **nesmú byť použité suroviny, ktoré majú nadlimitný obsah cudzorodých látok**. Nemali by sa používať odpady obsahujúce nerozložiteľné prímеси, mastnotu, zvyšky pesticídov, ropné uhľovodíky a ťažké kovy. V biodpadoch môžu byť prítomné jednak organické cudzorodé látky alebo stopové toxické prvky, tzv. ťažké kovy. Z organických cudzorodých látok ide predovšetkým o rezíduá pesticídov, ropné uhľovodíky, chlórované a aromatické uhľovodíky, komponenty dechtu a polychlórované bifenylly. Medzi stopové toxické prvky patria aj mikroelementy, prvky v nepatrných koncentráciách potrebné pre výživu rastlín, ale vo väčších množstvách ohrozujúce zdravie ľudí a zvierat (zinok, meď, molybdén). STN 46 5735 obmedzuje obsah sledovaných látok v hmotách používaných ku kompostovaniu. Ak chceme použiť do kompostu hmotu s vyšším obsahom cudzorodých látok než je prípustná hodnota pre kompost (nie pre surovinu), je potrebné prepočítať s ohľadom na ostatné suroviny, či je možné vôbec vyrobiť nezávadný kompost. Obsahovo neznáme odpadové hmoty by mali byť kompostované až po vyhodnotení chemickej analýzy.

Tab.1: Najvyššie prípustné množstvo sledovanej látky v mg v 1 kg vysušenej vzorky suroviny

Sledované látky	Prípustné množstvo	Hg	10
As *	50	Mo *	25
Cd	13	Ni *	200
Cr	1000	Pb	500
Cu	1200	Zn	3000

* Stanovuje sa v prípadoch, kedy je možné očakávať zvýšené množstvá vzhľadom k použitému surovinám

Suroviny bohaté na živiny

Zelené, šťavnaté a mäkké suroviny (hnoj, bioodpad z domácností) majú spravidla vysoký obsah dusíka (N). Tento materiál sa rozkladá rýchlejšie ako materiál s vysokým obsahom uhlíka. Vysoký podiel bielkovín v materiáloch bohatých na živiny premieňajú mikroorganizmy na látky pre nich typické, čo prispieva k zahrievaniu kopy kompostu. Materiál bohatý na živiny sa kvôli svojej štruktúre dá iba ťažko skladovať. Dôležité je zmiešavať ich s látkami, ktoré dávajú kope štruktúru, a tým sa predišlo hnilobe a zápachu.

Suroviny chudobné na živiny

Suché a tvrdé materiály, ktoré majú väčšinou vysoký obsah uhlíka (C), menia počas procesu rozkladu svoju štruktúru iba pomaly a zaručujú tým udržanie dutín na zásobovanie vzduchom. V suchom stave sa dajú bez problémov dlhšie skladovať.

3. SUROVINOVÁ SKLADBA

Aby sme dosiahli u zrelého kompostu pomer C/N v rozmedzí 25-30/1 (vysoká stabilita a agronomická účinnosť), je potrebné optimalizovať C/N v čerstvom komposte v rozmedzí 30-35/1. V priebehu zretia (fermentácie) kompostu ubúda časť uhlíka ako oxid uhličitý a pomer C/N sa zužuje. Nadmerne široký pomer C/N predlžuje zretie kompostu. V prípade, že do pôdy aplikujeme kompost alebo ktorúkoľvek inú hmotu zo širokým pomerom C/N, pokračuje jej rozklad v pôde, k čomu sa spotrebúva pôdny dusík, ktorý sa potom nedostáva rastlinám. Pri príliš úzkom pomere C/N v čerstvom komposte (pod 20/1) prevyšuje obsah dusíka metabolickú potrebu mikroorganizmov premieňajúcich organické látky na látky humusové. Doba zretia sa tým taktiež predlžuje a produktivita tvorby humusových látok klesá.

Tab. 2: Ukážka priemerných hodnôt vybraných parametrov v rozličných kompostovateľných materiáloch).

Surovina	Vlhkosť (%)	Org. látky (% suš.)	Dusík N (%)	Pomer C:N
slama obilovín	16	94	0,5	94:1
slama repky	16	96	0,6	80:1
slama strukovín	14	80	1,25	32:1
zemiaková vňať	43	89	0,7	60:1
kukuricné stonky	18	82	0,45	90:1
lístie	28	91	1,2	38:1
čerstvá tráva	82	86	2,26	19:1
odpad zeleniny	85	87	2	22:1
kuchynský bioodpad	72	81	1,75	23:1
starina z lúč	20	91	0,9	51:1
výlisky z ovocia	76	85	0,35	121:1
piliny	55	98	0,1	490:1
drevná štiepka	40	87	0,3	145:1
stromová kôra	55	96	0,3	160:1
popol z dreva	22	7	0,05	70:1
ornica	10	4	0,1	20:1

Na vypočítavanie surovinovej skladby kompostov a ich optimalizáciu je možné použiť aj rôzne počítačové programy. Niektoré voľne šíriteľné verzie si môžete vyskúšať a stiahnuť na www.priateliazeme.sk/spz.

4. NAJČASTEJŠIE PROBLÉMY A ICH RIEŠENIA

Niekedy sa nám pri kompostovaní stane, že rozklad neprebíha podľa našich predstáv alebo legislatívnych požiadaviek. Vtedy je ako jediné riešenie kopu obrátiť - prehodiť. Každé obracanie zvyšuje aktivitu baktérií, teplotu a tým urýchľuje rozklad. Pri obracaní by sme mali sledovať zápach a vlhkosť. Zároveň sa dajú previesť prípadné korektúry. Uvedieme si niekoľko najčastejších chýb, ktoré sa môžu pri kompostovaní vyskytnúť.

a/ Vysušovanie

Počas letných dní alebo pri kompostovaní za tepla, dochádza k zvýšeniu vyparovania vody z kompostovacej zvládky. Čím je vyššia teplota, tým je väčšia strata vody. Pri nízkej vlhkosti dochádza k výraznému spomaleniu, v niektorých prípadoch až takmer k zastaveniu rozkladného procesu. Tomu môžete predísť pravidelnou kontrolou vlhkosti. Odparovanie znížime aj umiestnením kompostovacej zvládky do tieňa a jej zakrytím napr. kompostovacou textíliou, strieškou... Charakteristickým znakom pre suchý kompost je sivo – biely plesňový povlak a hubovitý zápach materiálu.

Korektúra: Za pridania tekutiny (rastlinný výluh, voda) alebo čerstvého zeleného materiálu (napr. posekaný trávnik) kompost premiešať. Kompostovacia základka by mala byť rovnako vlhká v celom svojom priereze.

b/ Premočenie kompostu

Premočený kompost sa ľahko spozná podľa nepríjemného zápachu. Veľmi veľa vlhkosti a zároveň nedostatok štruktúrneho materiálu a dutín vedú k absencii vzduchu v komposte, čo spôsobuje vznik hniloby a zápachu.

Tento problém vzniká z dvoch dôvodov. Keď do kompostu dáme veľké množstvo vlhkého materiálu (odpad zo zeleniny a ovocia, čerstvo pokosená tráva) alebo v čase dlhotrvajúcich dažďov.

Korektúra: Kompost premiešať (obrátiť) a pridať suchý materiál hrubšej štruktúry alebo savý materiál (slama, piliny, posekané drevo). Aj čerstvý kompost alebo zemina, dokáže viazať vlhkosť a zápach. Kompost počas silných dažďov je vhodné prikryť strieškou alebo kompostovacou textíliou.

c/ Nepríjemný zápach

Pri nedostatku kyslíka prebieha v komposte anaeróbny rozkladný proces, pri ktorom vznikajú rôzne zápachajúce látky. Zápach môže vzniknúť už pri dlhom skladovaní a slabom prevzdušňovaní materiálu s vysokou vlhkosťou, ako aj pri skladovaní čerstvo pokosenej trávy. Preto musíme biologické odpady s jemnou štruktúrou, vysokou vlhkosťou, ako aj vysokým obsahom dusíka (mäkké, zelené a šťavnaté suroviny) čo najrýchlejšie uložiť na kompostovisko a zmiešať ho so štruktúrnym materiálom, ktorý sa ťažšie rozkladá (tvrdé, hnedé a suché suroviny), ako sú napríklad slama, upravené drevné odpady (hobliny, štiepka...).

Korektúra: Kompost je treba prekopáť (popríklad doplniť aj štruktúrnym a savým materiálom) a zakryvať napr. kompostovacou textíliou, ktorá umožňuje prestup kyslíka k materiálu, ale zabraňuje prenikaniu nadmerného množstva vody v čase dlhotrvajúcich dažďov.

d/ Nedostatočná teplota

Dosiahnutie teploty 50 až 70 °C, ktorá je nevyhnutná na dostatočnú hygienizáciu niektorých druhov bioodpadu, môžeme dosiahnuť iba vtedy, ak odrazu kompostujeme minimálne 1m³ čerstvého bioodpadu. Môže sa stať, že aj pri dostatku materiálu nám teplota nevystúpi na požadovanú hodnotu alebo po počiatočnom náraste nám teplota rýchlo klesne. Vtedy musíme kompost prehodiť (prevzdušnenie), skontrolovať vlhkosť, poprípade pridať dusíkatý materiál (čerstvo pokosenú trávu, kuchynský bioodpad, hnoj...). Ďalšou možnosťou je pridať očkovací kompost, kvalitnú záhradnú zeminu, rastlinný výluh alebo mikrobiologický štartér. Týmto sa môže zvýšiť činnosť baktérií a teplota kompostovacej kopy.

e/ Presakujúca voda

Keď kompostovaný materiál už nedokáže absorbovať viac vlhkosti (z dlho trvajúcich zrážok, nadmerné zvlhčovanie), začína voda presakovať z kompostu. S presakujúcou vodou sa strácajú z kompostu aj dôležité živiny. Nedostatok živín v komposte môže byť problém pri pestovaní rastlín. Za závažnejší problém je považované riziko kontaminácie podzemných a povrchových vôd. To platí hlavne pri kompostovaní väčšieho množstva dusíkatých materiálov. Zabrániť tomu môžeme tak, že kompostovaný materiál budeme zakryvať kompostovacou textíliou (strieškou) alebo ho kompostovať na zastrešených plochách a tým ho chrániť pred nadmernými dažďovými a snehovými zrážkami.

(BM)

Predstavujeme vám NOVÉHO KŇAZA VO FARNOSTI

Od 1. júla pôsobí v našej farnosti nový kňaz ThDr. Marián Bublinec, PhD.

Krátko interview

1. Chcela by som vás poprosiť, aby ste nám povedali pár slov o sebe.

Pár slov o sebe je dosť ťažká otázka, ale skúsím. Narodil som sa v roku 1966 kresťanským rodičom, mal som šťastné detstvo, ktoré som prežil vo Zvolene a cez prázdniny u starej mamy pri Trnave. Mám staršieho brata a dve mladšie sestry. Všetci majú kresťanské rodiny a z toho sa veľmi teším.

2. Aká bola vaša cesta k povolaniu kňaza?

Cesta ku kňazstvu? Do 17 rokov som nad tým veľmi nepremýšľal, pred maturitou na Gymnáziu vo Zvolene som začal a už ma to nepustilo. Nikto mi o tom nehovoril, nejako som neplánoval ísť touto cestou, ale Pán prišiel potichu, no neústupne. Tak som počúval jeho

hlas a ani jeden deň svojho života som to neľutoval, aj keď boli aj ťažké dni i týždne, možno i roky...

3. Sv. Otec má erb a heslo, máte duchovný otec nejaký vzor, motto či citát, ktorým sa riadite vo svojom pôsobení?

Nemám erb a krásnych citátov osobitne zo sv. Písma mám viac. No najkrajší a najdôležitejší sa mi zdá zo sv. Jána. Boh je láska. Keby sa nám stratila celá Biblia, ale toto by sme mali – máme všetko... Ostatná časť Písma je na to, aby sme sa nepomýlili v pojme láska.

4. Poznali ste do júla našu obec? Boli ste tu už niekedy?

V Brusne som bol párkrát zastupovať za predošlých pánov farárov, ale bližšie som túto dedinu a farnosť nepoznal. Vždy sa mi tu však páčilo. Ani neviem prečo presne. Iste krásna príroda, pekná dedina a zatiaľ zažívam, že i dobrí ľudia. Nie som naivka a po 23 rokoch kňazstva sa to už ani nepatrí, ale verím na dobro v človekovi, pretože každý človek je od prirodzenosti dobrý. Tak nás stvoril Boh. Zlo prišlo do nás zvonku a dá sa von vyhnáť...

5. Ste v našej farnosti už pár mesiacov. Ako sa cítite, čo by ste chceli Brusňanom a Ondrejčanom povedať?

Som v Brusne už 5 mesiacov, som tu šťastný, veľmi šťastný. Minule sa ma pýtali v Badíne, ako sa mám. Hovorím: „Výborne.“ A oni: „Myslíte čo vážne, či ironicky...?“ No ja som vážne šťastný tu v Brusne spolu s vami všetkými. Čo by som chcel povedať občanom Brusna? Že Boh je láska a že ich miluje. Aj ja ich milujem, ako najlepšie viem... a nehovorím to ako frázu, ale zo srdca...

6. Máme pred sebou Vianoce, najkrajší čas pre každého človeka. Záverom váš vinš.

Vianočný vinš? Boh sa stal človekom, nebojme sa ho!

Ďakujem za váš čas a hlavne za všetko, čo pre nás robíte.

Mgr. A. Vaníková

Rekonštrukcia budovy farského úradu

Vdp. farár Marián Bublinec začal hneď po svojom nástupe do Brusna s obnovou farskej budovy. Pristúpil ku kompletnej výmene elektrického vedenia, rozvodov vody a plynového kúrenia. Pod vedením Františka Chromeka za pomoci chlapov z občianskeho združenia Dobrý pastier v Kláštore pod Znievom p. farára Vladimíra Masláka, pána murára Ladislava z Banskej Bystrice a brigádnikov z Brusna sa urobili nové stierky, obklady i dlažba v celom objekte. Stavba bola financovaná z finančných prostriedkov získaných za ťažbu farských lesov. Obnovili sa bytové priestory, podkrovné miestnosti i suterén. V suteréne vznikli nové priestory vhodné pre rodinné akcie a menšie spoločenské podujatia, heňa určená pre stretnutia detí i mládeže.

Mesiace júl, august, september, október a november boli naplnené malými i veľkými brigádami na tomto ušľachtilom diele. Na brigádach sa zišli mladí i starší, ženy i chlapi. Nech Pán odplatí všetkým ľuďom,

ktorí akoukoľvek formou pomohli pri práci na fare. Stavebný ruch vystriedali starostlivé ženské ruky. Posledné novembrové dni starostlivo upratali, potom napiekli a pochystali prvé Ondrejské hody.

30. novembra 2013 – na sviatok patróna našej farnosti Sv. Ondreja bola farská budova slávnostne znovuoctorená. Na slávnostnej svätej omši za prítomnosti kňazov, ktorí v našej farnosti pôsobili – vdp. farára Branislava Dada, Vladimíra Masláka, Jozefa Cabana a nášho rodáka Dušana Mesíka zaspievali detský i mládežnícky spevokol. Vdp. farár Bublinec vo svojej kázni poďakoval všetkým, ale hlavné poďakovanie a obdiv patrí práve jemu – nášmu pánu farárovi Mariánovi za jeho odvahu, pracovitosť, optimizmus, silu a dobrosrdečnosť. Teraz je to už len na nás všetkých, aby sme ho nenechali v tých úžasných priestoroch samého! Tak čo, súhlasíte?

Mgr. A. Vaníková

Uvítanie do života

Slávnostný zápis novonarodených občanov do pamätnej knihy obce sa konal dňa 30. novembra 2013. Nových občanov obce prijal a slávnostný prejav predniesol poslanec obecného úradu Ing. Ján Vaník. Do pamätnej knihy pribudlo ďalších 10 mien.

Boli predstavení títo občania: Jonáš Barla, Žofia Zázrivcová, Michaela Šimečková, Šimon Zverec, Lilien Vágnerová, Katarína Chromeková, Timea Kamenská, Marián Kubíny, Martin Riapoš, Samuel Milan Zrubák.

Milí rodičia! Nesmelým bozkom začína rozprávka, končí sa úsmevom malého dieťatka. To nie je rozprávka, to je už život sám, **nech veľa šťastia prinesie i vám.**

Október – mesiac úcty k starším. Nezabúdame!

Motto:

„Človek je krásny nielen vtedy, keď má pružný krok. Človek je krásny podľa múdrosti, čo zrať sa mu v oku. Človek je krásny podľa vrások a bielych vlasov, podľa slov, keď ponára sa v hovore s deťmi do rokov, keď aj on bol mladý. Človek je krásny vtedy, keď ho ľudia majú radi.“

Jeseň je až poeticky krásna. Nádherný čas, kedy sú stromy okolitých lesov odeté do pestrofarebných šiat a v dialave už vidieť, ako sa belejú končiare vrchov. Všetko je jasné, priehľadné, čisté a malebné. Ostré slnečné lúče trhajú chladné závaný vetra a pália naše tváre. Jeseň v jednom zo svojich mesiacov nám pripomína jednu z najvzácnejších cností, ktorá žije v duši človeka. **Je ňou úcta k starším ľuďom.** Úcta k tým, ktorí celý život pracovali, aby sa nám žilo teraz lepšie. Úcta k tým, ktorí sa každý deň vzdávali radostí, ktoré im život ponúkal, aby urobili šťastnými nás. Úcta k našim otcom a k našim matkám. K našim prarodičom. Ku všetkým, ktorí si ju zaslúžia, pretože vekom nadobudli rôzne skúsenosti, ktoré odovzdávajú nám, mladším. Ku všetkým, pretože sú krásni. Krásni vďaka svojej múdrosti. **Prejavujme im úctu, pretože nám ešte vždy majú čo dať!** Človek sa učí celý život. A najlepším učiteľom sú jeho najbližší, rodina – rodičia či starí rodičia.

Ani v našej obci nezabúdame na jeseň života našich obyvateľov. Obecný úrad v spolupráci s obecným zastupiteľstvom zorganizoval posedenie. 23. októbra sa v obradnej sieni stretlo 61 seniorov vo veku 70, 75, 80, 85, 90 a viac rokov. Zišli sa staré mamy a starí otcovia, aby pri príležitosti mesiaca úcty k starším spoločne zalistovali v knihách svojich životov, na chvíľu sa venovali sebe a spomienkam. Veď všetci, ktorí prišli, sú nositeľmi histórie svojho života. Ing. Ján Vaník predniesol

slávnostný prejav a nezabudol prítomným k ich krásnym životným jubileám kytičkou kvetov zo srdca zablahoželať. Pri tejto príležitosti organizátori podujatia nezabudli spomenúť a pokloniť sa životu aj pani Žofii Luptáčkovej, ktorá nebola na oslave prítomná, ale v auguste 2013 sa dožila úctyhodných 101 rokov.

Na záver mi dovoľte povedať niekoľko slov v mene tých, ktorým dni októbra patria: „Nezabúdajte a budete požehnaní. Nech sú požehnaní tí, čo majú pochopenie s našou neistou chôdzou a traslavými rukami! Nech sú požehnaní tí, čo uznávajú, že naše uši sa už musia napínať, aby zachytili slová! Nech sú požehnaní tí, čo si uvedomujú, že náš zrak zoslabol a naše myslenie už nie je také bystré! Nech sú požehnaní tí, čo nám prepáčili, že sa nám dnes vyliala káva!

Ďakujeme.“

ZŠ s MŠ Brusno

Názov školy: Základná škola s materskou školou Brusno

Adresa školy: Školská 622, Brusno 976 62

Riaditeľ: Mgr. Alexander Šabo

Zástupkyňa riaditeľa školy: Mgr. Mária Urbančoková Jakubovie

Zástupkyňa riaditeľa školy pre MŠ: Mgr. Daniela Šanková

Zástupca riaditeľa školy pre CVČ: PaedDr. Miroslav Kučeřík

Pedagogický zbor:

I.A Mgr. Soňa Donovalová

II.A Mgr. Zuzana Píšiová

III.A Mgr. Iveta Gregorová

IV.A Mgr. Jana Kurjatková

V.A Mgr. Miriam Rašiová, PhD. (MAT – INF)

V.B Mgr. Anna Vaníková (MAT – ETV)

VI.A Mgr. Jaroslav Šuba (MAT – FYZ)

VI.B Mgr. Alexandra Bukvarová (TSV)

VII.A PhDr. Michal Pavelka (DEJ – OBN)

VII.B Mgr. Lucia Živorová (BIO – CHE)

VIII.A Mgr. Lucia Košíková (SJL – OBN)

IX.A Mgr. Pavol Chromek (ANJ)

Výchovný poradca: Mgr. Anna Uhríková (SJL – OBN)

Špeciálny pedagóg: PaedDr. Adriána Maďarová, PhD.

mailto:spbrusno@gmail.com

Asistent učiteľa: Mgr. Tibor Šabo

Ostatní učitelia: Mgr. Mária Urbančoková Jakubovie (NEJ – SJL)

Mgr. Hana Chorvátová (NEJ)

Mgr. Ján Pikula (GEG)

Mgr. Andrej Staňo (HUV)

Mgr. Jaroslav Debnárik (TSV – ETV)

Mgr. Róbert Turák (TSV)

Mgr. Denisa Mitterová (NBV)

ThDr. Marián Bublinec, PhD. (NBV)

Vychovávateľky v ŠKD: Renáta Hudáková

Milena Grúberová

Mgr. Magdaléna Galatová

Celkový počet žiakov v školskom roku 2013/2014:

• spolu – 239, z toho chlapcov – 134 a dievčat – 105

• 1. stupeň – 93, z toho chlapcov – 58 a dievčat – 35

• 2. stupeň – 146, z toho chlapcov – 76 a dievčat – 70

• Pasovanie PRVÁKOV

My, prváci, sme boli slávnostne pasovaní do „cechu študentského“. Najprv sme museli plniť rôzne úlohy usilovných včielok a potom sme sa stali skutočnými žiakmi.

• Tvorivé dielne

Naši prváci, druháci, tretiaci a štvrtáci majú naozaj šikovné prstečky. Priniesli si prírodný materiál a vyrábali, vyrábali..., až kým nevznikli úžasné výtvary.

• Šarkaniáda I. stupeň

Dňa 11. 10. 2013 sme spolu so žiakmi 1. stupňa našej základnej školy mali radosť z poriadneho vetra. Vďaka nemu sa šarkany detí vznášali veľmi vysoko na oblohu. Hoci bolo zamračené, pohľad na nebo žiariace mnohými farbami a tvarmi bol skutočne krásny. Všetci sme si toto netradičné dopoludnie patrične užili. Už teraz sa tešíme na ďalší ročník tejto tradičnej akcie a pripájame aj pár fotografií.

• Týždeň zdravej výživy

Začala sa jeseň. Prikradla sa nečakane a hneď na nás zaútočila ranným mrázikom. My sme zo skríň povyberali teplejšie vetrovky a čiapky a vôbec sme sa jej nezľakli. **Pani Jeseň** si vonku kraľuje, farbí listy a pripravuje prírodu na zimný spánok.

My, školáci, sa zimy nebojíme a aby sme boli ešte odolnejší, papáme veľa ovocia a zeleniny. V našej škole na 1. stupni práve prebehol **Týždeň zdravej výživy**. V pondelok sme všetci prišli oblečení v zelenom a každý si priniesol zelenú zeleninu alebo ovocie. Utorok bol červený. Aj naše oblečenie sme sa snažili zladíť do červena a na de-

siatu sme mali červené ovocie a zeleninu. V stredu sme boli ako kuriatka – žltí. Vo štvrtok sa to oranžovalo v každej triede a papali sme mrkvu, pomaranče, mandarínky, nektárinky a broskyne. V piatok sme sa obliekli čo najfarebnejšie. Rekord bol 12 odtieňov. A znovu sme sa chovali ovocím a zeleninou.

Náš **Farebný týždeň** bol veľmi úspešný, zapojilo sa každé dieťa a dokonca detičky sľúbili, že budú papat ovocie a zeleninu každý deň.

• Výlet do Viedne

Dňa 27. septembra som sa s pani učiteľkami Chorvátovou, Živorovou a Maďarovou vybral na pekný výlet do Viedne. Veľmi som sa naň tešil, a tak som už o piatej behal po dome. Nevedel som sa dočkať výletu, čas mi ubíhal veľmi pomaly. Zaradoval som sa, keď som uvidel žltý mikrobús, všetci sme sa hrmuli dnu, aby sme mohli čím skôr vyraziť. Po krátkom kontrolovaní pasov a potrebných dokladov sme konečne vyrazili. Cestu sme si spríjemnili veselými historkami, čítaním, hraním sa na mobile a niektorí aj spánkom. Pred Bratislavou sme zastali na odpočívadle, kde sme si kúpili cukríky od výmyslu sveta. Keď sme opäť nastúpili do mikrobusu a pohli sme sa, vodič nám pustil zaujímavý film Harry Potter. Film sme však počúvali v angličtine, teda sme sa aj počas cesty učili jazyk. Na hraniciach sme zastali a na chvíľu sa nám rozbúchalo srdiečko. Naše obavy však boli zbytočné, pretože sme mali všetko v poriadku a o chvíľku sme pokračovali v ceste. Pani učiteľka Chorvátová nám veľmi zaujímavo rozprávala o histórii Rakúska a Viedne. Rozprávanie pani učiteľky Chorvátovej sme si spríjemnili pozorovaním krásnej krajiny a zaujímavých veterných elektrární. Cesta nám ubehla ako voda a ani sme sa nenazdali a už sa okolo nás mihali električky, autá a cyklisti. „Konečne sme tu,“ pomysleli sme si všetci. Pani učiteľka nám pred vystúpením povedala posledné inštrukcie a program.

Keď sme vystúpili z autobusu, ponáhľali sme sa do historického múzea. Ani cestou sme sa nenudili, pretože sme išli cez krásny park a popri soche Márie Terézie, ktorá sa mi veľmi páčila. Chvíľu sme s pani učiteľkou Živorovou a Maďarovou počkali pred múzeom, kým pani učiteľka Chorvátová kúpila lístky. Vo vnútri múzea nás hneď ohúrila vysoká kupolovitá strecha. Keď prišiel sprievodca, vydali sme sa na cestu po múzeu. Najprv sme videli drobné kamene, diamanty, meteority a ohýbný kameň. Potom sme prešli cez chodbu, na ktorej nás ohúrili kamenné sochy, vysoké klenby a krásne maľby. Zrazu sme prišli do oddelenia, kde sa nachádzali krásne fosílie, kremenné odštepky, rôzne nástroje, ale hlavne obrovské kostry dinosaurov a obrovské kosti niečoho, čo sa pred miliónmi rokov pohybovalo po zemi. Bol tam však aj umelý dinosaur v životnej veľkosti, ktorý hýbal krkom a chvostom. Mne osobne sa najviac páčila výstava pravekého človeka, kde sme sa mohli poprechádzať s neandertálcami pomocou počítača. Páčilo sa mi, keď som sa mohol pomocou počítača pozrieť, ako by som vyzeral, keby som bol napríklad Australopithecus. Tiež sa mi veľmi páčil príbytok z kostí v životnej veľkosti, v ktorej kedysi bývali naši predkovia. Cestou naspäť sme sa zastavili v obchodíku so suvenírmi, ktoré sa tam dali kúpiť. Vyšli sme z múzea a ponáhľali sme sa cez rušnú Viedeň do Hofburgu, ktorý bol sídlom Habsburskej dynastie a v súčasnosti je sídlom prezidenta. Keďže na strechách budov mali rakúske zástavy, vedeli sme, že rakúsky prezident je práve v Hofburgu. Najviac ma tam očarili krásne medené sochy, zelené trávniky a architektúra. Zaujalo ma aj pomerne veľké nádvorie, ktoré bolo najstaršou časťou celého komplexu. Zastavili sme sa v Hofburgských obchodíkoch so suvenírmi a potom sme pokračovali ďalej do Stephansdomu. Cesta nám opäť ubehla, pretože sme si vychutnávali pohľad na krásnu Viedeň a kočišov, ktorí vozili svojich

zákazníkov. Zrazu sme sa vynorili z rušnej uličky a uvideli sme krásnu katedrálu - Stephansdom. Ohúrila ma obrovská a vysoká architektúra a krásne dominantné veže. Pani učiteľka Chorvátová nám opäť spravila pekný výklad a potom sme konečne vošli dnu, kde sme sa museli správať veľmi slušne. Z vnútra sa mi kostol páčil ešte viac, pretože tam boli obrovské oltáre, veľký orgán a ešte kopa vecí, ktoré ma zaujali. Tešil som sa do katakomb, ale nanešťastie sme sa do nich nedostali. Po skončení prehliadky Stephansdomu sme sa rozdelili na dve skupiny.

Prvá skupina išla na vežu katedrály a druhá skupina mohla ísť do obchodov, na zmrzlinu alebo sa ísť prejsť, pretože sa báli ísť na vežu. Ja som na začiatku tiež nechcel ísť, pretože som sa bál, ale kamaráti ma nakoniec prehovorili a tak som išiel. Keď sme zaplatili vstupné, vydali sme sa na cestu po 384 strmých točitých schodoch. Výstup bol náročný a vyčerpávajúci, ale zvládli sme ho a vidieť Viedeň zo 67 metrov vysokej veže sa nám veľmi páčilo.

Keď sme sa pokochali, tak sme sa vrátili dole, kde nás už čakali nedečkaví kamaráti. Vydali sme sa na našu poslednú zastávku a to Viedenskú univerzitu. Keď sme ku nej prišli, mali sme chvíľu čas, a tak sme si dali rozchod, aby si každý mohol dať kebab, hamburger, alebo to, na čo mal chuť. Stretli sme sa na dohovorenom mieste a pobrali sme sa do univerzity, kde nás čakala knižnica. V knižnici boli rozostavané knihy v dlhých regáloch. V knižnici bolo aj plno študentov, ktorí sa tam učili, robili referáty alebo len tak čítali a relaxovali.

V závere dňa prišiel čas na cestu domov. Veľmi sme chceli vidieť bratislavský Avion, podarilo sa nám prehovoriť pani učiteľky a vodiča, aby nás tam zobrali. Po krátkej návšteve Avionu sme sa unavení pobrali domov a cestou sme si pozreli český film. Keď som prišiel domov, ľahol som si spať a s novým pekným zážitkom som zaspal.

Za krásny výlet ďakujem pani učiteľke Chorvátovej, ale aj Živorovej a Maďarovej. Dúfam, že výlet si zopakujeme a zdržíme sa tam dva dni.

Matej Hraško – VII.A

Foto: Nina Hudecová VII. B

• Exkurzia - Bratislava

Hovorí sa, že je lepšie jedenkrát vidieť ako stokrát počuť. My sme sa o tom išli presvedčiť do nášho hlavného mesta. Kráčali sme po stopách histórie, literatúry, kultúry, mediálneho trhu a športu.

Exkurzia sa uskutočnila 17. októbra 2013. Zúčastnili sa jej žiaci 7.a, 8.a a 9. a triedy pod vedením pedagógov – Mgr. Lucia Košíková, Mgr. Pavol Chromek a Mgr. Anna Uhríková.

Šarmantná Bratislava nás privítala teplým ranným slniečkom. Začiatkom našej cesty bola **TV Markíza**. Je to najsledovanejšia súkromná televízia, ktorá na Slovensku vysiela od 31. augusta 1996. Prezreli sme si štúdiá, odkiaľ sa vysielajú televízne noviny a Teleráno. Potom sme navštívili **Zimný štadión Ondreja Nepelu**. Videli sme tréningové haly aj hlavnú arénu. Pozreli sme si Sieň slávy. V ďalšej časti nasledovala prehliadka **Bratislavského hradu, Národnej rady Slovenskej republiky**. Počas pešej prehliadky po centre sme objavili čaro Starého mesta: **Primaciálny (Arcibiskupský) palác, Michalská brána, Františkánsky kostol, budova bývalej Uhorskej kráľovskej komory**. Počasie sa pokazilo. Začal fúkať studený vietor a poprchával malý dáždič, a preto sme sa ponáhľali na prehliadku novej budovy **Slovenského národného**

divadla v Bratislave. Už pri vchode na nás čakala Izabela Pažitková, ktorá nás previedla celou budovou.

Záverom našej exkurzie bola návšteva nákupného strediska Avion.

• Exkurzia šiestakov na Oravu

Dňa 15. 10. 2013 sme navštívili región na Orave. V Dolnom Kubíne sme boli v Múzeu P. O. Hviezdoslava. Zistili sme, že sa narodil 2. 2. 1849. Pseudonym Hviezdoslav si vybral podľa toho, že ako malý chlapec rád sedával na lavičke a pozoroval oblohu a hviezdy. Veľmi sa nám páčila maketa jeho rodného domu. Pokračovali sme prehliadkou na Oravskom hrade. Prešli sme takmer 150 schodov, videli sme Bielu pani a Drakulu. Z najvyššieho bodu sme mali úžasný výhľad na oravskú prírodu. Zarazilo nás, že hrad v roku 1800 zasiahol veľký požiar. Dnes je však vo výbornom stave, natáčajú sa v ňom filmy, je prístupný verejnosti a obdivujú ho aj zo zahraničia. Hrad je našou národnou a kultúrnou pamiatkou. Jozef Palfi bol najštedrejším panovníkom a hrad zveľadil. Po prehliadke sme si zakúpili rôzne suveníry na pamiatku. Nakoniec sme navštívili rodný dom Martina Kukučína v Jasenovej. Je to malý, udržiavaný domček, v ktorom sa narodil človek, ktorého meno poznajú v zahraničí. Pôsobil v bývalej Juhoslávii, Patagónii, v Punta Arenas v Chile, v Pakraci pri Lipiku. Jeho pozostatky sú uložené na Národnom cintoríne v Martine. Bol prísny učiteľ, lekár aj spisovateľ. Páčil sa nám park s jeho sochou v nadživotnej veľkosti. Cesta nám ubehla rýchlo a veľmi sa nám na exkurzii páčilo. Sprevádzala nás p. učiteľka Uhríková, Šišiaková a p. učiteľ Šuba.

• ÚČELOVÉ CVIČENIE „Ochrana človeka a prírody“

Učivo „Ochrana človeka a prírody“ je povinnou súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov základných škôl. Svojím špecifickým obsahom a zameraním cieľavedome pôsobí na mravné, intelektuálne, fyzické a psychické vlastnosti žiakov.

V dňoch 24. a 25. septembra 2013 sa uskutočnilo jesenné účelové cvičenie.

Započtení boli všetci žiaci 2. stupňa ZŠ. Najprv absolvovali teoretickú časť a potom praktickú časť v teréne obce Brusno. Náplňou účelového cvičenia bolo vštepíť žiakom

základy ochrany životného prostredia, v ktorom žijú. V teoretickej časti okrem rozhovorov týkajúcich sa poznávania a chránenia prírody, pohybu a pobytu v nej, žiaci vypracovali v triedach projekty k spomínaným témam. V druhej – praktickej časti – triedy vyšli do prírody. Niektoré triedy išli do oblasti Kúpeľov Brusno, iné do Bračovej, Na skalu. Piataci prešli reguláciu Hrona. V tejto časti si overili svoje teoretické vedomosti v praxi, ale aj športovali, súťažili a vykonávali rôzne

iné aktivity – stavali bunker, zbierali huby, pracovali s mapou, orientovali sa na mape, zbierali odpadky a likvidovali nelegálne skládky.

Na záver sme sa všetci zišli na školskom dvore a pod vedením pani zástupkyni, pána riaditeľa a triednych učiteľov žiaci prezentovali svoje projekty.

Účelové cvičenie hodnotíme ako výborne zvládnutú akciu. Počasie nám prišlo, ale ešte viac nám priala dobrá nálada všetkých účastníkov celého cvičenia.

• Futbalová prípravka Brusno

V roku 2013/2014 je prípravka rozdelená na 3 skupiny:

1. Predprípravka - deti materskej školy: 18 detí - Matúš Chromek, Tomáš Sanitra, Simon Krenn, Ján Chromek, Matúš Jančo, Michal Belica, Šimon Oravec, Samuel Šebeš, Marek Lehocký, Dominik Peško, Filip Skladaný, Jakub Lupták, Michal Chromek, Lukáš Ondrejko, Timotej Kružliak, Lukáš Macák, Pavol Uhrík, Juraj Sokol.

2. Mladšia prípravka - 18 detí - Jakub Baláž, Alex Hlúšek, Matej Chromek, Nikolas Kvačkaj, Michal Lamper, Adrián Lehocký, Peter Lihan, Marek Šandor, Lukáš Tomka, Michael Vajs, Peter Vojvoda, Tomáš Bráz, Dávid Hirka, Adrián Kubančík, Michael Rusina, Rastislav Prošovský, Marek Geletka, Tobias Grom.

3. Staršia prípravka - 16 detí - Peter Belica, Dávid Hohoš, Patrik Koložvári, Ivan Laco, Samuel Strýček, Michal Studený, Marek Vágner, Tadeáš Zázrivec, Matúš Bráz, Jakub Chromek, Tomáš Hronček, Peter Kobzoš, Matúš Oravec, Adam Šuša, Adam Živický, Matej Majer.

Predpríprava trénuje jedenkrát v týždni, a to v piatok o 12.00. Mladšia a staršia prípravka trénujú dvakrát - pondelok a streda od 13.00 hod., resp. od 14.00 hod. Okrem tréningu zameraného nielen na rozvoj futbalových, ale aj všeobecných pohybových činností sa chlapci zúčastňujú aj futbalových zápasov a turnajov. V mesiacoch september a október sme pokračovali v spolupráci s Partizánom Č. Balog. Dvakrát sme hrali na Balogu a raz u nás dvojčkové zápasy mladšej aj staršej prípravky. Chceli sme odohrať aj 4. kolo v Brusne, ale počasie nám to už neumožnilo.

Počas zimnej prestávky by sme sa chceli zúčastniť halových turnajov.

23. 11. 2013 CVČ pri ZŠ s MŠ Brusno zorganizovalo **Futbalový turnaj prípraviek U-10**, čo znamená, že na turnaji mohli štartovať chlapci narodení po 1. 1. 2004.

Zúčastnili sa 4 družstvá: **ŽP Šport Podbrezová, MFK Lokomotíva Zvolen, ŠK Partizán Čierny Balog a CVČ Brusno.**

Hralo sa v telocvični ZŠ systémom každý s každým dvojkolovo, čiže všetci odohrali po 6 zápasov. Na konci sa urobila tabuľka poradia, podľa ktorej sa družstvá umiestnili nasledovne:

1. Podbrezová	14 bodov	Výsledky Brusna:		
2. Brusno	10	Brusno - Podbrezová	0:1	0:3
3. Zvolen	8	Brusno - Zvolen	1:0	2:1
4. Č. Balog	1	Brusno - Č. Balog	0:0	3:0

Brusno reprezentovali: T. Hronček, J. Chromek, S. Strýček, M. Studený, A. Živický, A. Šuša, M. Oravec, A. Blaško, M. Chromek

Strelci gólov za Brusno: J. Chromek – 3, M. Studený, A. Blaško, M. Chromek

Myslím, že turnaj sa nám vydaril tak po športovej, ako i organizačnej stránke. Najviac nás potešila hojná účasť rodičov a ostatných rodinných

príslušníkov chlapcov, pre ktorých to bolo veľkým povzbudením a motiváciou. Veríme, že tento úspech posunie chlapcov vpred a bude ich motivovať k ešte väčšej snahe v tréningovom procese a zároveň dúfame, že sa podobných akcií v zimnom období ešte zúčastníme. Samozrejme, že vás o nich budeme informovať či už na webovej stránke školy www.zsbrusno.sk, alebo na stránke obce www.brusno.sk v sekcii **Mladé futbalové nádeje.**

Na záver by som sa chcel poďakovať všetkým rodičom, ktorí mi pomáhajú pri organizovaní podujatí, pri zabezpečení dopravy alebo akýmkoľvek iným spôsobom.

Mgr. Chromek Pavol, vedúci prípraviek

• Reprezentanti ZŠ s MŠ Brusno na 53. ročníku Horehronských hier v atletike

Po dlhšom období sa žiaci našej školy zúčastnili na veľmi populárnom a kvalitne zastúpenom atletickom podujatí Horehronských hier 2013, kde v silnej konkurencii žiakov základných škôl z celého banskobystrického kraja – čo do počtu aj kvality sa naši žiaci neustratili, práve naopak ukázali, že majú pevné miesto medzi najlepšimi z kraja. Svojimi výkonmi to ukázali najmä naši dvaja žiaci, a to Carolina Kováčová, ktorá v silnej konkurencii výkonom 411 cm v skoku do diaľky získala výbornú bronzovú medailu a Róbert Studený, ktorý výkonom 155 cm v skoku do výšky získal fantastickú striebornú medailu. Z ďalších výkonov je potrebné spomenúť aj finálovú účasť Andreja Martinca v behu na 300 m, kde obsadil piate miesto a finálovú účasť Caroliny Kováčovej v behu na 60 m a v behu na 300 m, kde obsadila zhodne piate miesto. K zisku medailí a vzornú reprezentáciu školy Caroline Kováčovej a Róbertovi Studenému srdečne gratulujeme a naše poďakovanie patrí aj všetkým žiakom ZŠ s MŠ Brusno, ktorí vzorne reprezentovali našu školu.

Vedúci výpravy: Mgr. Jaroslav Debnárik

Súpiska a výsledky žiakov, ktorí vzorne reprezentovali ZŠ s MŠ Brusno na 53. ročníku Horehronských hier v atletike konaných dňa 3. 10. 2013 v areáli štadiónu SNP v Banskej Bystrici.

	Meno a priezvisko	60 m (s)	300 m (s)	600 m (s)	1000 m (min.)	Hod kriketkou (m)	Skok do diaľky (cm)	Skok do výšky (cm)	Medailové umiestnenie
Mladší žiaci a žiačky rok nar. 2000 a mladšie									
1	Michaela Krakovská	9,75		2:12,31					
2	Simona Kobzošová		59,94			27,66			
3	Carolina Kováčová	9,18	51,06				411		Bronzová medaila
4	Andrej Martinec				3:50,55				
5	Samuel Dlhoš					33,14			
6	Dominik Padúch	10,66				34,38			
7	Richard Vierik	9,84							
8	Dominik Ďuriančík		60,03				286		
9	Patrik Kohút				4:01,21				
10	Tomáš Sokol		55,25			24,89			
11	Timotej Čižmárik	10,27					369		
12	Stanislav Koubek				4:06,71		313		
Starší žiaci 1998-1999									
13	Filip Slaběcius							140	
14	Robert Studený							155	Strieborná medaila

Volejbalový klub Kúpele Brusno

VK CVČ BRUSNO ROZŠÍRIL ZAPOJENOSŤ V SÚŤAŽI M SR – STRED A ZMENIL NÁZOV A HLAVNÉHO SPONZORA

V novom súťažnom ročníku 2013-2014 sme sa rozhodli dať príležitosť predovšetkým mladším žiačkam a vytvorili sme podmienky aj pre súťaž mladších žiačok B družstvo. Pozorní čitatelia Čipkárskych zvestí vedia z minulého príspevku, že sme mali v súťaži 4 družstvá. Od októbra t. r. máme o jedno viac, spomínané B družstvo mladších žiačok. Viac družstiev, viacej starostí, roboty i peňazí. Požiadali sme o pomoc Predstavenstvo kúpeľov Brusno a našli sme pochopenie pre spoluprácu. V novom súťažnom ročníku sme zmenili súťažný názov klubu na **Volejbalový klub Kúpele Brusno**. Dohodli sme sa na spolupráci a veríme, že ich nesklameme a budeme robiť dobré výsledky pre kúpele i obec Brusno.

Považujeme za potrebné pripomenúť, že v našom kádri st. žiačok a kadetiek hrá naša hráčka **Dominika Ramajová**, ktorá je vo výbere reprezentácie – kadetiek Slovenska a pripravuje sa priebežne na majstrovstvá sveta kadetiek v roku 2015.

Účinkujeme teda v 5 kategóriách, ktoré vám predstavujeme:

KADETKY	M SR OS JUH
	Tréneri: Mgr. Debnárik Jaroslav, Jonák Peter
ST. ŽIAČKY A	M SR OS I. TRIEDA
	Tréneri: Jonák Peter, Mgr. Debnárik Jaroslav
ST. ŽIAČKY B	M SR OS II. TRIEDA
	Trénerka: Mgr. Šišiaková Alexandra
ML. ŽIAČKY A	M SR JUH
	Trénerka: Mgr. Šišiaková Alexandra
ML. ŽIAČKY B	M SR JUH
	Tréner: Petrík Jarolím
PRÍPRAVKA	bez súťaže
	Tréner: Mgr. Pikula Ján

Realizačný tím tvoria Mgr. Šabo Alexander, prezident klubu, PaedDr. Kučeřík Miroslav, zástupca CVČ, Mgr. Pikula Ján, organizačný pracovník a vedúci mužstiev, Mgr. Debnárik Jaroslav, šéftrener klubu, JUDr. Kolpák Imrich, hlásateľ a propagácia. O dopravu sa starajú Juraj Michelčík a Peter Jarabák.

Dovoľujeme si pozvať čitateľov Čipkárskych zvestí na naše domáce súťažné zápasy, ktoré sú rozlosované nasledovne:

SOBOTA – OD 10,00 HOD. – STARŠIE ŽIAČKY
NEDELA – OD 9,00 HOD. – MLADŠIE ŽIAČKY
– OD 13,00 HOD. – KADETKY

16.11.2013 VK Kúpele Brusno A – Liptovský Hrádok
Staršie žiačky A, 3:2 a 3:0

16.11.2013 VK Kúpele Brusno B – Rimavská Sobota
Staršie žiačky B, 2:3 a 0:3

17.11.2013
 VK Kúpele Brusno – Poltár
Kadetky, 3:0 a 3:0

**PRÍDTE POVZBUDIŤ
 NAŠE MLADÉ
 NÁDEJE!**

Mgr. Pikula Ján

Z bohatého života materskej školy

• Vráťme sa k udalostiam z druhej polovici minulého školského roku

Dupkajú nožičky

V jeden krásny slnečný deň, bolo to 16. mája 2013 sa udialo niečo, čo v nás všetkých zanechalo príjemný dojem a na tento deň určite nikto z nás nezabudne. Materská škola Brusno sa stala organizátorom tohtoročného 7. ročníka prezentácii tanečných pásiem „Dupkajú nožičky, veselo dupkajú.“ Všetci, či už rodičia, detičky, ale i my, pani učiteľky, sme s očakávaním dúfali, či všetko dobre dopadne, a tak sa aj stalo. Do tohto ročníka sa zapojilo sedem materských škôl – tancovali detičky

z MŠ Karpatská B. Bystrica, Družby B. Bystrica, Hrochof, Sásovská cesta B. Bystrica, Baďín a MŠ 29. augusta 14 B. Bystrica a samozrejme ZŠ s MŠ Brusno. Tance sa niesli nielen v duchu ľudových tradícií, ale tento ročník sa zameriaval na moderné. Naša škôlka zapojila do tančeka „Červené jablčko“ detičky od najmenších až po tie najväčšie, pretože ako organizátori tohto podujatia sme chceli zapojiť všetky deti, ktoré radi tancujú a majú blízko k hudbe. Predstavenie sa nieslo v duchu „Za siedmimi horami“, pričom každá hora predstavovala jednu materskú školu, ktorá sa tejto milej udalosti zúčastnila. Sedmička nebola len takým obyčajným symbolom, ale i symbolom, ktorý predstavoval i siedmy ročník prezentácií týchto tanečných pásiem. Na úvod prezentácií nás uvítala pani starostka obce Brusno Viera Krakovská, prihovorela sa nám i pán riaditeľ Mgr. Alexander Šabo a zástupkyňa pre MŠ Mgr. Daniela Šanková, ktorá celú udalosť a predstavenie organizovala v spolupráci so zriaďovateľom. Mali sme sa načo pozeráť, či už na vystúpenie detičiek s detskými folklórnymi tancami, alebo trochu modernejšie tance – mažoretky nás všetkých milo prekvapili a zabavili. Na záver

nášho putovania všetkými horami sme sa dostali až do krajiny nám ďalej, a to do Afriky s tancom Wildchocolates, s ktorým sa nám predstavili naši školáci. Po skončení tanečných vystúpení sa všetky deti presunuli do materskej školy, kde ich očakával chutný obed. Keď sa malí tanečníci najedli, presunuli sa na školský dvor a tam sa mohli vyhrať dosýtosťou na preliezkach, šmýkať sa na šmýkačke, kolobežkovať sa a hrať sa rôzne hry s loptami. Nechýbalo ani pohostenie v podobe koláčikov, ktoré napiekli naši rodičia.

Všetkých nás veľmi teší, že sme sa mohli poďať na zorganizovaní takejto akcie a pevne dúfame, že sa všetkým páčilo a už teraz sa tešíme na nasledujúci ročník tanečného pásma „Dupkajú nožičky, veselo dupkajú“. Na záver môžeme len skonštatovať, že sme radi, že stále existuje niečo, v čom si môžeme stále pripomenúť nielen ľudové zvyky a tradície, ale kde sa môžeme spoločne všetci stretnúť pri niečom, čo nás všetkých spája a kde s úsmevom a s radosťou sa navzájom niečím obohacujeme a pritom ide len o príjemne strávený jeden deň. A preto ďakujeme Spoločnosti pre predškolskú výchovu región Banská Bystrica a jej predsedníčke Alžbete Vránskej, že aj v dnešnej uponáhľanej dobe sa dokážeme trochu pozastaviť a nájsť si chvíľu na obohatenie každého z nás.

Veľká vďaka patrí našim rodičom, ktorí pomáhali pri organizácii tohto podujatia a za veľa upečených koláčov, ktoré všetkým veľmi chutili. Vďaka patrí aj sponzorom, vďaka

ktorým sme mohli obohatiť materské školy o drobné darčeky – obci Brusno, OZ S3eške, pani Hajdenovej, pani Bukovcovej a Kúpeľom Brusno.

A aby sme nezabudli poďakovať aj pani učiteľke Petke Jánošovej za sprievodné slovo, ktorým nás viedla počas celého pásma, pani učiteľkám Mirke Palágyiovej, Monike Tagajovej za nacvičenie tančeka a Martinke Kazárovej a Viktórii Haviarovej za výzdobu.

• Policajná návšteva u nás v škôlke

V mesiaci máj v školskom vzdelávacom programe sme mali tému s názvom „Bezpečko na ceste“. Pri tejto príležitosti pani zástupkyňa pozvala do našej materskej školy pána policajta Jožka a Juraja. Najskôr sa s nami rozprávali o bicyklovaní a o tom, aké sú dôležité cyklistické prilby. Potom sme vyšli von z areálu školy a na priechode sme si vyskúšali, ako máme cezeň správne prechádzať. Páni policajti nám ukázali, ako vypadá zastavenie vozidla a jeho kontrola. Keď sme sa vrátili na školský dvor Matko si vyskúšal, aké je to byť policajtom, keď zastaví automobil. Páni policajti nás povozili aj na ich aute, spustili majáky a sirénu. Ukázali nám policajnú výbavu, nepriestrelnú vestu, putá, obušk, teleskop a slzotvorný plyn. Všetko sme si mohli pozrieť zblízka a niektoré z policajných pomôcok aj vyskúšať. Na záver nášho stretnutia sme si na kolobežkách vyskúšali dopravnú situáciu. Pánom policajtom sme poďakovali obrázkami za pekný policajný deň.

• Športová olympiáda

V júni štyria predškoláci Terezka, Dorka, Lukáško a Matko reprezentovali našu MŠ na športovej olympiáde v Banskej Bystrici. Táto športová slávnosť sa konala na futbalovom štadióne na Štiavničkách. Zúčastnilo sa v nej 26 materských škôl z Banskej Bystrice a okolia. Po nastúpení, slávnostnom privítaní a zapálení olympijského ohňa sa začali rôzne druhy pretekov. V každej disciplíne sa zúčastnili všetci naši športovci. Ako prvý bol beh na 20 metrov. Ďalší bol hod do diaľky, kde naši chlapci mali výborné výsledky. Lukáško hodil 12,5 metra a Matko až 14 metrov. To však nestačilo na získanie medaily. Poslednou disciplínou bol skok do diaľky. Hoci sme získali medaily za účasť, na záver sme sa odfotili aj na stupienkoch víťazov, veď víťazmi sme boli všetci. Na našich malých športovcov sme hrdí.

• Ekopredškoláčik

Predškoláci z jablčkovej triedy sa zúčastnili vedomostného dňa plného rôznych aktivít aj s inými deťmi z okolitých materských škôl z Banskej Bystrice. Terezka Hlinková a Matúško Zázrivec plnili v Materskej škole na Starej tehelni v Banskej Bystrici úlohy

s environmentálnym zameraním. Na odštartovanie dňa si pani učiteľky pre nás pripravili divadielko o žabkách s gombíkmi. Detičkám sa divadielko veľmi páčilo a potom sa húževnato pustili do riešenia úloh. Celý deň bol zameraný na vedomostné otázky. Materská škola to mala krásne pripravené. Boli pripravené štyri stanovišťa s menom šty-

roch zvieratiek. V každom stanovišti boli rôzne otázky na dané zvieratko a odmena za správne vyriešenie úloh. Detičky si spravili obraz, vrtulku a medaily. Pani učiteľky si pre nás pripravili aj sladké občerstvenie. Koláče a malinovky malo k dispozícii každé dieťa. Na konci celého dňa dostalo každé dieťa za odmenu knihu, CD a skvelé zážitky.

• Predplavecká príprava na Bystrej

Deti z materskej školy sa zúčastnili predplaveckej prípravy na Bystrej. Hoci nám počasie neprialo, ale zato sme sa dnu vo wellnese cítili veľmi dobre. Deti boli rozdelené do troch skupín, aby v každej skupine bol približne rovnaký počet detí. O krásny týždeň plný zážitkov sa nám postarala aj pani trénerka Lubka, ktorá

bola veľmi milá a všetky detičky si ju obľúbili hneď v prvý deň. Pani učiteľky boli rady, že aj nesmelé detičky sa osmelili a plávali s veľkou radosťou a chuťou. Bonbónikom na konci každého dňa bola sauna, ktorú obmieňali každý deň. Detičky mali možnosť sa saunovať v parnej saune, soľnej saune, infračervenej aj fínskej saune. No najviac si obľúbili vírivú vaňu plnú bubliniek. Na konci týždňa dostali detičky odmeny za úspešné zvládnutie predplaveckej prípravy – Diplom a sladkú odmenu od pani učiteľiek. Takisto boli ocenení aj pani trénerkou, ktorá im za odmenu dala fotografiu každej skupiny zvlášť a keksík.

• Prvenstvo škôlkarov na Detskom Chalupkovom Brezne 2013

Predškoláci zo ZŠ s MŠ Brusno sa prvýkrát zúčastnili súťaže Chalupkovo Brezno, ktorá sa uskutočnila v ZŠ s MŠ Mazorník v Brezne. Zahrali divadielko pod názvom Sedem kozliatok pod

vedením pani učiteľky Zuzky Vaníkovéj. V tejto rozprávke sa predstavilo jedenásť predškolákov – Dorotka Dlhošová, Alicka Krajčírová, Lukáško Tomka, Tobiasko Grom, Marek Šándor, Matúško Zázrivec, Jakubko Baláž, Tomáško Plavec, Adrianko Lehocký, Terezka Hlinková a Maťko Chromek. Na začiatku vládla u detí trochu tréma, ale pri hraní predstavenia sa vžili tak do rolí, že vyzerali ako ozajstní herci. Naše kozliatka zožali veľký potlesk od divákov aj od poroty.

Na záver všetkých detských predstavení prišlo vyhodnotenie spomedzi jedenástich škôlok. Všetci ho netrpezlivo očakávali, lebo každá materská škola chcela vyhrať. No na prvom mieste mohla byť len jedna, a to bola naša materská škola s našimi najlepšimi malými hercami. Deti boli veľmi šťastní a hrdí, že vyhrali. Za tento veľký úspech ďakujeme našim malým hercom aj pani učiteľke Zuzke.

• Noc odvahy

V júni sa v našej materskej škole konala „NOC ODVAHY.“ Predškoláci z jablčkovej triedy vyskúšali svoju odvahu už hneď od príchodu do materskej školy. Priniesli si baterky a pani učiteľky pre ne pripravili parádny program – „Hľadanie pokladu“. Škôlkari sa húževnato pustili do hľadania pokladu. Poklad našli v 1. a triede, ktorý si rozdelili všetci rovnako. Potom si detičky zasúťažili a dostávali sladké odmeny. Po sladkých odmenách a tancovaní tvrdo zaspali pri krásnej rozprávke.

• Rozlúčka predškolákov

Ako to býva zvykom, aj tohto roku sa konala rozlúčka s predškolákmi. Všetci prišli pekne vyobliekaní a čakali, čo sa bude robiť. Najskôr to boli príhovory dospelých, potom sa spievali pesničky, čítali sa častušky o každom jablčku, recitovali sa básničky a krájala sa fajná torta. Zábava bola v plnom prúde, všetci sa zabávali a tancovali. Nechýbalo ani rozdávanie darčiekov na pamiatku pre predškolákov. Deti a ich rodičia nezabudli na pani učiteľky a aj im sa odovdčili malým darčekom. No a nesmela chýbať Hra o kozliatkach, ktorú zahrali naši laureáti Chalupkovho Brezna. Naším bývalým predškolákom prajeme veľa šťastia. Nech sa im darí v škole!

Udalosti v školskom roku 2013/2014

Materskú školu v školskom roku 2013/2014 navštevuje 67 detí z Brusna, ale aj z okolitých dedín. Naši škôlkari sú rozdelení do tried podľa veku. Jablčkovú triedu navštevujú a niektoré sa k nám pridajú počas roka 2-ročné, 3-ročné a 4-ročné jablčka, ktorými sú: Klaudia Adamovičová, Natálka Balková, Adamko Daučík, Adamko Demský, Monika Dugátová, Samko Hronec, Martinko Michal Kerti, Marek Kostúr, Martinka Kováčová, Tamarka Kubančíková, Zuzanka Hrašková, Lesanka Pacharová, Rastík Rafaj, Jurko Sokol, Jakubko Šnirer, Zuzanka Uhríková, Jakubko Pavol Urbančok, Emka Vágnerová, Sofinka Vágnerová, Davidko Vaník, Emka Vlčková, Vaneska Záveráková. Naše najmenšie jablčka majú svoje pani učiteľky a to Mgr. Moniku Tagajovú a Martinku Kazárovú. Čerešničkovú triedu navštevujú 4-ročné a 5-ročné detičky: Emka Balcová, Lukáško Balko, Maťko Barla, Janka Hladlovská, Lukáško Drábek, Miško Chromek, Radko Imro, Jakubko Koválik, Tomáško Krupa, Timko Kružliak, Emka Kurňavová, Jakubko Lupták, Lukáško Macák, Karinka Mózerová, Lukáško Ondrejko, Paulínka Pažická, Miška Schmidtová, Filipko Skladaný, Palko Uhrík, Renatka Vargová a Natália Vengrínová. Ich pani učiteľkami sú Mgr. Miroslava Palágyiová a Janka Zajačková. Do predškolskej triedy Hruštičkovej chodia naše najstaršie 5-ročné a 6-ročné detičky: Miško Belica, Tomáško Daučík, Veronika Dugátová, Miška Hajdenová, Nikolka Hrašková, Janko Chromek, Matúško

Chromek, Matúško Jančo, Terezka Krakovská, Simonko Krenn, Natálka Kurjanová, Matúško Lamper, Marek Lehocký, Marek Mlynárčik, Šimonko Oravec, Nikol Pančušková, Dominik Peťko, Tomáško Plavec, Terezka Rybárová, Tomáško Sanitra, Samko Šebeš, Miško Štefanovie, Renko Varga a Jakubko Žabka. Pani učiteľky Hruštičkovej triedy sú Mgr. Daniela Šanková, ktorá je zároveň aj zástupkyňou riaditeľa pre MŠ a Bc. Viktória Haviarová.

Materská škola má vypracovaný vlastný školský vzdelávací program, ktorý je v súlade so štátnym vzdelávacím programom ISCED 0. Jeho názov je Krok za krokom celým rokom a podľa neho prebieha výchova a vzdelávanie detí. V materskej škole využívame prvky z alternatívnej pedagogickej koncepcie Krok za krokom, ktorými napríklad sú: centrá aktivít, ranný kruh, spoločné pravidlá, mesačné správy o výchovno-vzdelávacej činnosti atď. Aj počas tohto školského roku spolupracujeme s Lesmi SR, s ktorými máme pre rodičov a deti rozpracované a pripravené rôzne úlohy z oblasti environmentálnej výchovy. Materskú školu aj v tomto školskom roku čaká mnoho podujatí, súťaží a prezentácie materskej školy na verejnosti.

Zapojili sme sa do súťaže Rodová rovnosť očami detí, kde naši predškôlaci kreslili na témy – Ako doma varíme obed. Čím by som chcel/a byť. Ako doma pracujeme.

V mesiaci októbri bola v našej materskej škole vykonaná logopedická depistáž, kde pani logopedička vyšetrila deti po jazykovej stránke a dala rodičom spätnú väzbu, či ich deti majú navštevovať logopedickú poradňu, alebo nie. V predškolskej triede pani psychologička robila s deťmi informatívne vyšetrenie o vstupnej školskej zrelosti a v máji príde vykonať u predškolákov testy školskej zrelosti.

• Šarkaniáda

Mesiac september sme začali veselo. Zorganizovali sme v sobotňajšie dopoludnie pre deti a ich rodičov Šarkaniádu. No počasie nás poriadne strašilo. Stretli sme sa o 10.00 hod. pri kostole. Prišli detičky zo všetkých tried a s nimi aj rodičia. Pokiaľ sme prišli na kopec nad Brusno, trochu nám aj popŕchalo, no potom sa počasie umúdrilo a aj slniečko posvietilo. Detičky si pripravili svojich šarkanov. To bola nádhera, keď ich na oblohe lietalo toľko veľa. Obloha hýrila farbami,

jedna radosť. Pretože fúkal vetrík aj chvosty šarkanov sa vlnili vo vetre. Niektorí však nechceli lietať, tak im museli rodičia pomôcť a pobehnúť dole kopčekom. No stalo sa našim dvom kamarátom, že im nezbedníci - šarkaníci uleteli a uchytili sa na elektrických kábdoch. Počas púšťania šarkanov nám poriadne vyhladli brušká. Poprosili sme oteckov, aby nám pripravili oheň a detičky s mamičkami začali opekať chutné špekačky, slaninku. Vyšantení a nasýtení sme sa vybrali domov plní zážitkov.

• Október mesiac úcty k starším

V tento mesiac sme si do materskej školy zavolali našich starých, s ktorými sa v každej triede niečo vyrábalo. Naši najmenší a strediaci mali tému Tekvicové strašidlá, kde vnúčatka spolu so svojimi starými rodičmi vyrábali rôzne tekvicové strašidlá, zvieratká, panáčky a rôzne výtvary, ktoré boli krásne. V predškolskej triede mali hlavnú surovinu zemiaky. To ste mali vidieť, ako u starých pracovala fantázia a tvorivosť. Hruštičky im s radosťou pomáhali a tešili sa, že môžu s nimi spolu byť v materskej škole. Za odmenu im povedali básničku, zaspievali pesničky a zahrali rozprávku o Repke. Mali pre starých pripravené hádanky, ktoré všetky uhádli a spolu si s nami zatancovali na pesničku.

Všetci starí rodičia dostali od svojich ratolestí darčeky, ktoré vyrobili pre nich.

• Lesná pedagogika v materskej škole

Do materskej školy v jeden novembrový deň zavítal pán horár Ing. Miroslav Šuch, ktorý nám povedal a ukázal veľa zaujímavých vecí o zvieratách, stromoch a ich plodoch. Vlastne skoro o všetkom, čo sa týka prírody. Poukazoval deťom obrázky lesných zvierat, ktoré deti po znali, no aj nepoznali. Taký hlucháň bol ťažký oriešok pre deti. Pán horár nám predviedol aj zvuk, ktorým volá srnka k sebe svoje mláďatká. Dokonca aj zvuk, ktorý vydávajú jelene pri ruji. Aj škôlkari si chceli toto ručadlo a vábničku vyskúšať, a tak pískali a ručali, až sa hory triasli. Pán horár priniesol aj jelenie parohy, ktoré si hneď všetci vyskúšali, a tak sa na chvíľu stali kráľmi našich lesov. Deti sa zahrali aj na zvieratká, ktoré si v noci hľadajú potravu. Dozvedeli sa, že lesné zvieratká si hľadajú potravu v noci pomocou čuchu a sluchu. No a keďže naši škôlkari taký vynikajúci čuch a sluch ako zvieratká nemajú, tak sa pohybovali so zviazanými očami po pripravenej trase len za pomoci hmatu popri lane. Na konci tejto trasy objavili vytužnenú potravu. Ale so

zviazanými očami nebolo jednoduché uhádnuť, o akú potravu ide, a tak naslepo ochutnávali a hádali, čo to vlastne jedia. A veruže to boli samé dobroty: jablká, hrušky, hrozno, čučoriedky aj brusnice. S plnými bruskami potom skladali puzzle lesných zvieratiek a spoznávali semenka našich stromov, ktoré si nalepovali do pracovného listu. Na konci lesnej pedagogiky sme pánovi horárovi poďakovali a on nás všetkých odmenil medailami a ešte jednou sladkou odmenou, ktorá síce kazí zuby, ale zato poteší náš maškrtný jazýček. Od pána horára sme odchádzali

nielen s novými vedomosťami a zážitkami, ale aj s domácou úlohou č. 1: Doplniť si do pracovného listu ešte jedno semienko stromu z našich lesov a zistiť aj jeho názov.

Touto cestou by sme sa chceli poďakovať pánovi Ing. Miroslavovi Šuchovi za to, že prišiel do našej materskej školy a pripravil si zaujímavé aktivity, vďaka ktorým škôlkari získali nové vedomosti z prírody. Už teraz sa tešíme, čo pre nás pripraví v zimnom období.

Základná umelecká škola v Brusne

V dňoch od 19. augusta do 23. augusta 2013 sa v Základnej umeleckej škole Brusno konal 1. letný denný umelecký tábor ZUŠ Brusno pod záštitou p. riaditeľky Ľubky Czippelovej. Nápad pani učiteľky Zuzky Michalcovej urobiť denný umelecký tábor padol vhod nielen rodičom kvôli nečerpaniu dovolenky, ale bol veľmi prínosný pre deti a všetkých pedagogických zamestnancov.

Do tábora sa prihlásilo 22 detí od štyroch do trinástich rokov nielen z Brusna, ale aj z okolitých dedín – Nemeckej, Medzibrodu aj zo Slovenskej Ľupče – dve dievčatá Ella a Mia boli dokonca až z Nemecka a jedno dievčatko Kristínka z Anglicka. V stredu sa počet detí vyšplhal až na 28. Každé ráno natečené deti čakala rozcvička s tetou Vyzkou, v ktorej okrem precvičenia celého tela, samozrejme s tancom a spevom, čakali aj pohybové hry a hry na telo. Potom nasledovala tvorivá činnosť s pesničkami alebo temperovými farbami, či origami s Ivkou Košťalovou.

Nechýbali prechádzky, na ktorých deti spoznávali krásy Brusna. Videli najstarší dom Brusna, ochutnali liečivé pramene v Kúpeľoch. Chlapci sa jedného dňa dostali s Miškom a Jožkom k nemečianskemu lesu, dievčatá navštívili generálku MUZIKÁLOVÉHO FESTIVALU 2013. Inokedy počas prechádzky sme si zbierali prírodné materiály, aby sme si mohli vyzdobiť svoje menovky alebo sme zbierali šišky k hudobným hrám.

Veľkým a nezabudnuteľným zážitkom pre väčšinu táborníkov bola návšteva ateliéru keramiky a práce s hlinou p. uč. Miška Uhríka. Mnohé deti ešte nevideli a nedokázali si predstaviť, ako z kôpky tvrdej neformnej hliny za malý okamih vznikne krásna vázička. Následne si toto kúzlom mohol vyskúšať každý sám. Každý si vytvoril svoju originálnu menovku z hliny, do ktorej vytlačal rôzne zaujímavé ornamenty pomocou rastlín, ihličia, šišiek. A taktiež si deti vytvárali motýliky.

Počas týždňa sa deti naučili mnohé piesne k hudobnému divadielku Pod hríbom, ale aj iné: indiánska – kamienková pieseň Hej hejamo, Salíbonáni, hry: klnka-klnka, ovocie, Arizona, Tento rytmus v tele mám,

Labadan, Enten-tína mandolína, tance – ľudové: Maličká som, Štyri kroky dopredu, A tá polka ticipolka, Dala som si do Prešporku rukavičky štrikať alebo moderné: Aerobik na Shakirinu – Afriku, Makarenu, kánony, dvojhlasy až trojhlas Salíbonáni, Pokapala na salaši. Hymna tábora Pondelok bolí ma pravý bok sa spievala minimálne 10 x denne z iniciatívy detí. Chlapci a dievčatá si rozdelili úlohy, vyrobili krásne škrabošky

a kulisy. Chlapci s pomocou pánov učiteľov vyrobili dreveného koňa, ktoré potom dievčatá vyzdobili.

Nedá mi nespomenúť, že okrem týchto všetkých aktivít a pestrého programu sa každý deň pani učiteľky premenili na tety kuchárky, ktorým sa vždy podarilo navariť chutný obed. Deti ho vychvaľovali, dôkazom čoho boli časté duple.

Návšteva našich kolegov - Lenky Kostúrovej a Jožka Malčeka bola príjemným prekvapením. Svojimi hrami a nápadmi, tiež obohatili program tábora.

V piatok sa deti pred rodičmi prezentovali pestrým programom, čo všetko sa za týchto päť dní naučili. Odozvy od rodičov boli veľmi pozitívne. Deťom sa nechcelo ísť domov, lebo si tu našli mnohých kamarátov a hrovou formou sa tu veľa naučili. Oblúbili si svojich „vedúcich“ a už sa nevedia dočkať ďalšieho leta a 2. ročníka letného umeleckého tábora!

(Ivana Košťalová a pedagógovia ZUŠ)

• HUDOBNÝ ODBOR

V každej škole sa v priebehu jedného kalendárneho roka vystriedajú dva školské roky - jedného koniec a druhého začiatok. Ten náš záver roka sa niesol v duchu triednych, verejných koncertov a postupových skúšok nielen v Brusne, ale aj na Strelníkoch, v Lubietovej, v Nemeckej, v Medzibrodě a v tom čase aj v Selciach a Priehode. Povinne tieto skúšky absolvovali žiaci PŠ (prípravné štúdium) s postupom do 1. ročníka a žiaci 4. roč. s postupom do 1. roč. II. časti základného štúdia na ZUŠ. Žiaci na našej škole úspešným ukončením 4. roč. získavajú primárne umelecké vzdelanie. II. časť štúdia trvá 4 roky a žiaci získavajú sekundárne umelecké vzdelanie. Náročnými skúškami prešlo aj našich 15 absolventov, pre ktorých sa končil nielen bežný školský rok, ale 8-ročné štúdium na umeleckej škole. Títo žiaci absolvovali absolventské prehrávky, technické skúšky a poslednú najťažšiu skúšku – záverečný absolventský koncert. Prvý sa konal dňa 9. 6. 2013 a druhý 10. 6. 2013 v MKS Brusno. Žiaci sa svedomito pripravovali, o čom svedčili vkusne odohrané či už odspievané prednesy na veľmi dobrej umeleckej úrovni. Myslím si, že každý úspech treba oceniť veľkou a zaslúženou pochvalou. Spoločne teda poďakujeme triednym učiteľom, ktorí tieto deti s veľkou láskou viedli k hudobnému umeniu, citu, poznaniu dobra a krásy

a taktiež rodičom za ich obrovskú podporu a trpezlivosť. V nemalej miere poďakovanie patrí aj tým našim, dnes už bývalým žiakom za niekoľkoročné stretnutia s hudbou, za ich snahu, usilovnosť, niekedy aj odmietania a za veľa času stráveného so svojim nástrojom. Dúfajme, že sa v spomienkach budú vracáť do ZUŠ-ky a my im prajeme ešte veľa lepších úspechov na stredných školách. V priestoroch hotela v Brusne sa 21. 6. 2013 konal koncoročný koncert, na ktorom odznelo niekoľko milých melódii v podaní kapely a svoje umenie predviedli naši nádejní herci. Ešte pripomínam, že v mesiaci júl sa v obci Lubietová konal banícky deň, na ktorom svojim hudobným programom prispeli aj deti z Lubietovej.

Nuž školská brána sa na krátky čas zatvorila, veď nastal leta čas, kedy deti oddychujú zas. A tak sa deň za dňom mňali a opäť školské povinnosti nastali. Ten nový školský rok 2013/2014 sa v ZUŠ začal opätovným prihlasovaním sa detí do umeleckej školy. Rátali sa počty detí, uháňali sa termíny, zameľovali sa vyučovacie hodiny a písania triednej agendy. O pár dní uplynie prvý štvrtý rok a s ňou prvá klasifikácia známkou, príprava a realizácia triednych koncertov a hlavne vianočných koncertov v Brusne a na ostatných alokovaných pracoviskách. Ten v Brusne je plánovaný na 13. 12. 2013 v MKS.

Edita Pikulová

• VÝTVARNÝ ODBOR

Výtvarným odborom odhaľujeme u detí ich skrytý talent a dieťa vychováваме umením, k umeniu a pre umenie. Hlavným cieľom je teda prostredníctvom umenia dať možnosť dieťaťu spoznávať a objavovať rôzne výtvarné techniky, na základe ktorých sa rozvíja jeho osobnosť a talent. Rozvíja sa jeho schopnosť tvoriť a pripravuje sa tak na samostatnú umeleckú tvorbu. Výtvarný odbor je aj cesta k vyjadreniu pocitov, ktoré možno často mladý človek, alebo dieťa v sebe ukrýva.

V ZUŠ Brusno sa venujeme deťom už od predškolského veku, kde sa prevažne vychádza so spontánnosti a hravosti dieťaťa. Vedíme ich k túžbe tvoriť a objavovať nové výtvarné prostriedky, techniky a možnosti, na základe ktorých sa neskôr rozvíja ich nadanie. Vyučovanie sa často obmieňa, aby bola hodina pútavá pre všetky deti, pretože nie každé dieťa zadaná téma zaujme rovnako. Plošné disciplíny ako maľba, kresba, grafika a kombinácia týchto techník sa často obmieňa s priestorovými disciplínami. Výroba z papiera, modelovanie z plastelíny, drôtu, výroba šperkov, textilná tvorba a mnohé iné dekoratívne činnosti. Za pekného počasia sa dá tvoriť a čerpať inšpirácia aj z prírody, preto s deťmi radi chodíme do pleneru, kresliť krajinky alebo po zásoby rôznych plodov, listov, z ktorých neskôr niečo tvoríme.

Deti radi navštevujú aj keramickú dielňu, ktorú vedie **Michal Uhrík**. Taktiež sa venuje aj práci s drevom. Žiaci sa tu venujú len priestorovému tvoreniu, hlavne sochárstvu, ale aj točeniu na hrnčiarskom kruhu, ktoré je síce pre začiatčníkov veľmi náročné, ale hlavne zábavné a časom si žiaci vytvoria aj svoju prvú vlastnú vázičku. Tá sa vypáli v peci a ešte farebne ozdobí. Je to možno dlhý proces, ale dá sa zvládnuť a výsledky z dobre odvedenej práce vždy potešia oči aj dušu.

Hodiny sa snažíme utvárať v danej tematike, do obdobia ktoré práve prebieha, či už sa jedná o ročné obdobie, alebo nejaký prichádzajúci sviatok, ako napríklad Vianoce. Inšpiráciu často čerpáme aj z dejín umenia, od praveku až po súčasnosť, pri čom používame nápady z rôznych reprodukcií známych diel a autorov.

Tento školský rok sa začal veľmi dobre v znamení babieho leta. Preto sme s deťmi trávili viac času v prírode. Vytvárali sme jesenné mozaiky z materiálov, ktoré príroda „odhodila“ a my sme im dali možnosť znovu

sa presadiť na papieri. Naučili sme sa vyrábať jesennú ružu z lístia, z ktorých sme potom vytvorili kytice. Tiež sme boli vyskúšať nové šarkany, ktoré sme si predtým zhotovili.

V rámci vyučovania sa zapájame aj do rôznych výtvarných súťaží, v ktorých sa naši žiaci dokážu svojim talentom presadiť. Minulý rok sme boli úspešní vo viacerých výtvarných súťažiach.

Každoročne sa naša škola zapája do súťaže „Vesmír očami detí“, ktorú organizuje Hvezdáreň v Banskej Bystrici. Tu sme mali úspešné dve žiačky a to **Natáliu Huťovú** z Brusna a **Sofiu Kürtiovú** z Lubietovej. Práca sa vytvárala technikou vyškrabávania tušu, kde žiaci znázorňovali vesmír, planéty a hviezdy, život vo vesmíre. Výstava prác bola sprístupnená v Štátnej vedeckej knižnici (ul. Lazovná 9) **od 22. októbra – 15. novembra 2013** na 1. poschodí v čase, keď bola knižnica otvorená pre verejnosť.

Ďalším úspechom bola súťaž „Koník môj priateľ“, ktorú usporadúva ZUŠ Poltár s Klubom zlatokopov Novohradu a mestom Poltár. Naši žiaci obsadili tri pekné miesta: **Laura Petrová získala 2. miesto**

Laura Petrová

v II. kategórii (7 – 10 r.), Dominik Padúch obsadil 3. miesto v III. kategórii (10 – 15 r.), a Carolína Kováčová sa umiestnila na 3. mieste v III. kategórii (10 – 15 r.).

Carolína Kováčová

Dominik Padúch

Opakujúcou sa súťažou je aj Hasičská súťaž, ktorú organizuje generálny sekretár Dobrovoľnej požiarnej ochrany Slovenskej republiky a prezident Hasičského a záchranného zboru. Okresné kolo vyhodnotila komisia mládeže Okresného výboru DPO v Banskej Bystrici. Práce žiakov vo výtvarnom prejave na tému „Lesné požiare“ boli vyhodnotené nasledovne:

- v I. kategórii do 9 rokov získala 1. miesto **Saška Vlčeková**, 2. miesto **Dominika Dugátová** a 3. miesto **Jakub Kňažko**.
- v II. kategórii od 10 do 12 rokov sa na 1. mieste umiestnila **Juliána Urbanová**.
- v III. kategórii od 13 do 15 rokov získala 1. miesto **Barbora Chrastinová**, 2. miesto **Alexandra Lauková** a 3. miesto **Sofia Kürtiová**.

Najväčší úspech sme získali v súťaži, ktorú organizovalo Ústredie ľudovej umeleckej výroby (ÚĽUV), kde sme vytvárali s dievčatami z Lubietovej ručne vyšívané a šité produkty, ako napríklad tašky a dekoračné predmety. Jedná sa o celoslovenskú súťažnú prehliadku remeselnej tvorivosti detí s dlhoročnou tradíciou.

Niektoré práce našich žiakov ste mohli tiež vidieť v obchodnom centre EURÓPA. Kde žiaci vystavovali práce pri príležitosti veľkej akcie usporiadanej ku Dňu rodiny v Banskej Bystrici na tému Rodina. Do výberu postúpili dve práce našich žiačok z pobočky v Medzibrodě. Boli to kresby Danielky Padúchovej a Niny Piklovej.

V tomto novom školskom roku sme sa stihli zúčastniť zatiaľ na jednej súťaži vo Zvolene pod názvom „Panel STORY“, ktorú usporiadala Súkromná stredná umelecká škola (SSUŠ). Súťaž bola zameraná pre žiakov deviatego ročníka, teda žiakov, ktorí idú ďalej na strednú školu. Keďže máme dve naše žiačky absolventky, prihlásili sme sa aj my. Obidve výtvarne spracovali voľnú tému a **Barbora Chrastinová** získala za svoju prácu 1. miesto a tým aj výsadné právo stať sa v budúcom školskom roku študentkou SSUŠ. Barbore srdečne gratulujem. Možno sa jej touto cestou uľahčí výber strednej školy, keďže nemusí podstupovať talentové skúšky. Zároveň by som chcela obidve dievčatá pochváliť za vzornú prípravu pred súťažou.

Výsledky zo súťaže Panel Story

1. miesto – Barbora Chrastinová (ZUŠ BRUSNO)

1. miesto – Marek Maga
2. miesto – Lukáš Bahleda
2. miesto – Tereza Kontúrová
3. miesto – Radoslava Vančová
3. miesto – Adam Králik

Čestné uznanie: Janka Jelšicová, Ema Krátka, Anna Teplická, Ján Uhrín, Nataly Zacharová

Všetkým oceneným žiakom blahozelám a prajem veľa ďalších úspechov nielen vo výtvarnom odbore. Verím, že aj nový školský rok bude pre našich žiakov rovnako úspešný ako ten predchádzajúci.

Ing. Lenka Kostúrová, pedagóg výtvarného odboru

Dojmy dievčat

• zo slávnostného odovzdávania cien

„Dňa 3. 10. 2013 sme boli v Banskej Bystrici prevziať cenu od Ústredia ľudovej umeleckej výroby. Odovzdávanie sa konalo v Múzeu SNP. Na miesto sme prišli o niečo skôr, preto sme išli do kaviarne, kde sme sa zahriali horúcou čokoládou. O dvanástej sme išli do sály, kde prebehlo odovzdávanie. Privítala nás príhovorom pani riaditeľka ÚĽUV-u Dana Kľučárová. Vystúpil aj folklórny súbor Matičiarik a nasledovalo odovzdávanie cien. Ocenení boli rozdelení do dvoch vekových kategórií a šesť remeselných disciplín. Naša bola „Nite nebláznite“, kde **Romanka Ivaničová** získala tretie miesto za prácu „taška- Dúhový kvet“. Najviac ocenených bolo hlavne z okolia Bratislavy, ale aj z iných miest ako Veľký Krtíš, Košice, Dolný Kubín, Ružomberok. Po odovzdávaní cien sme si mohli pozrieť aj naše výrobky, ktoré neboli ocenené, ale zato vystavené na vernisáži všetkých zúčastnených prác. Najviac nás zaujala práca „ovca Helena“ výrobok z drôtu a „Miska na ovocie“. Organizatori si pre nás pripravili aj malé občerstvenie. Potom sme sa išli prejsť po námestí SNP. Zastavili sme sa v pizzerii, kde sme si dali fajnú pizzu. Nasledoval krátky rozchod a cesta domov do Lubietovej.

Žiačky výtvarného odboru v Lubietovej Alexandra Borošová, Pertra Ivaničová, Romana Ivaničová, Sofia Kürtiová, Tamara Urvová

• Panel STORY

V kalendári sa písal dátum 28. 10. 2013. Bol to nádherný slnečný deň, ale bol iný ako ostatné. Bol to deň, kedy sa vo **Zvolene v súkromnej umeleckej škole** konala súťaž „Panel Story“.

Ráno sme rozlepili oči, pozreli do kalendára a hneď sme bežali do kuchyne naraňajkovať sa. Obliekli sme sa, umyli, rýchlo sme si zobrali

veci a bežali na miesto stretnutia. Tam nás už čakala pani učiteľka. Sadli sme si do auta. Keď sme prišli do Zvolena, chvíľu sme blúdili, ale GPS všetko vyriešilo. Hneď vo dverách nás privítala pani učiteľka a zaviedla nás do triedy. Sadli sme si do poslednej lavice. O chvíľu sme dostali výkresy. Pani učiteľka nám zadala tri témy: Môj hrdina, Grafity alebo Voľná téma. Začali sme usilovne kresliť. Keď sme svoje „umelecké diela“ dokončili, pani učiteľka nás zaviedla do ateliéru. Mohli sme si vyskúšať modelovať z hliny alebo vyryť niečo do sadry. Potom nás zobrala do počítačovej učebne.

Tam nám povedali niečo málo o úprave fotografií. O chvíľu po nás prišla pani riaditeľka a presunuli sme sa na dvor, kde nám ohlásili výsledky. Všetci sa rozutekali domov. My sme ešte poprosili pani učiteľku, aby nám ukázala nejaké práce žiakov. Bolo to veľmi zaujímavé a určite si s tým žiaci dali veľa námahy. Potom sme už išli domov. Po ceste sme sa ešte zastavili najesť. Bol to veľmi pekný deň, na ktorý sa len tak ľahko nezabudne.

Barbora Chrastinová
a Zuzka Chramcová

• LITERÁRNO-DRAMATICKÝ ODBOR

Štúdium v literárno-dramatickom odbore zahŕňa v sebe činnosti, prostredníctvom ktorých sa rozvíja myslenie, čítanie a konanie žiakov. Harmonicky rozvíja osobnosť dieťaťa cez pohyb, reč, prednes, slovesné umenie, písané slovo. Vyžaduje aktívny tvorivý prístup pri vytváraní divadelných situácií, ktoré vychádzajú z každodennej reality – z hry, školy, života, práce. Významné postavenie má budovanie kolektívu, rozvíjanie schopnosti vzájomnej spolupráce a budovanie sociálnej zodpovednosti. Absolventi odboru využívajú nadobudnuté skúsenosti, vedomosti a zážitky počas svojho života v profesiách, ktoré úzko súvisia s nadviazaním dobrého medziľudského kontaktu, spolupráce. Vychováva budúcich profesionálnych aj amatérskych hercov, režisérov,

pod vedením Mgr. Ivany Košťalovej získali cenu za najspevavejšie deti v hre Vrabčiaci a žiaci zo Seliec s pani učiteľkou Mgr. Boženou Bystrianskou

dostali ocenenie za najkrajšie kostýmy v hre Červená Čiapočka. Tieto deti vystupovali aj vo svojich obciach, kde svojím umením potešili nielen príbuzných, ale aj kamarátov.

Deti z Brusna si pod vedením Mgr. Lenky Longauerovej pripravili inscenáciu Nezbedy Macka Zádrapka, s ktorou vystúpili pre rodičov, starých rodičov na verejnom koncerte ku Dňu matiek a tesne pred koncom školského roka mali svoje samostatné vystúpenia pre kamarátov. V jedno dopoludnie sme stihli dve predstavenia - jedno v Kultúrnom dome v Brusne pre ZŠ s MŠ Brusno a pre žiakov ZŠ s MŠ Medzibrod, kde sme dostali za vystúpenie okrem potlesku aj sladkú odmenu. Absolventi v Brusne zas vystúpili na koncoročnom Koncerte na terase Hotela v Brusne s úryvkom z inscenácie Keď gróf rozkáže čarovať.

Práca v literárno-dramatickom odbore je veľmi náročná. Vyžaduje od dieťaťa aj od pedagóga maximálne sústredenie a cit pre kolektív, schopnosť vcítiť sa do myslenia a konania postáv, veľkú fantáziu a rozhľad v možnostiach riešiť rôzne životné situácie. Je to však práca krásna a tvorivá. Deti sú tvárne, majú veľmi veľa skvelých nápadov, čím posúvajú prácu na hodinách tým správnym smerom. Smerom k zmysluplne strávenému času, smerom k rozvoju ich osobnosti, k budovaniu kvalitných medziľudských vzťahov.

Mgr. Lenka Longauerová

• HUDOBNO-POHYBOVO, DRAMATICKÁ VÝCHOVA

Hudba a rytmus nachádzajú cestu k najskrytejším miestam duše.

Platón

Každý človek je produktom a zároveň aj tvorivým subjektom, snažiacim sa pretvárať reálnu skutočnosť na ideálnu, miestami až fantastickú. Také je aj dieťa v mladšom školskom veku, ktoré sa snaží podnety každodenného života, podať vo svojom prejave tak, aby sme my dospelí pochopili jeho predstavy, vyjadrenia a pocity. Na dosiahnutie tohto cieľa máme v rukách výborný prostriedok ako je **SPEV, HUDBA, POHYB, RYTMUS**. Spojením významu týchto slov vznikol nový názov: „Hudobno-pohybovo, dramatická výchova“, ktorý určite prekvapil viacerých rodičov detí prípravného ročníka v ZUŠ. Náplň tohto zložitého názvu Vám trochu priblížim.

Už z názvu vyplýva, že pri hudobno-pohybovej výchove detí ide o pohybovú aktivitu (*cvičenie, tanec*) na hudbu. Jej obsahom je celý rad pohybových prostriedkov, ktorých zvládnutie predpokladá správny postup – **od základných prvkov (krok) k motívu (spojenie premenného kroku s poskokom – základný polkový motív) a odtiaľ k celistvej forme (tanec, v ktorej použijeme všetky variácie v kombinácii s ďalšími prvkami v určitej choreografii) pri vhodnej motivácii a rozvíjaní detskej fantázie.**

Pretože základom pohybového vyjadrenia hudby je **rytmus a pohybová rytmickosť**, musíme viesť deti predovšetkým k prebudeniu ich rytmického čítania. K tomuto nám slúžia napríklad riekanky a slovné skupiny spojené s elementárnym pohybom, pretože deti pochopia rytmus najlepšie skandovaním riekaniek. Tieto môžeme sprevádzať tleskaním a vyťukávaním na niektoré didaktické bicie nástroje (*bubienok, triangel, paličky alebo skalky a pod.*), ale aj zdramatizovať podľa vhodného textu a sprevádzať na hudobným nástrojoch. Výborným spôsobom na rozvíjanie hudobného čítania detí sú **hudobno-tanečné hry**, pri ktorých sa spája spev, pohyb, rytmus, dramatizácia. Iste mi dáte

za pravdu, že už od najútlejšieho veku dieťaťa je spev najprírodzenejšou jeho činnosťou. Je základnou hudobnou činnosťou detí nielen v materskej a základnej škole, ale aj v prípravných a nižších ročníkoch základnej umeleckej školy. Spievať možno vo všetkých denných činnostiach. Spev nie je obmedzený časom, priestorom a materiálnym vybavením. Stačí k tomu iba hlas a chuť spievať.

Po prečítaní týchto riadkov asi máte dojem, že sa tu len hráme. No nesmieme zabúdať, že cieľom prípravného ročníka je podchytiť hravou formou záujem detí o hudbu ako takú a na základe daných predpokladov sústavne rozvíjať ich hudobné schopnosti, zručnosti a návyky. Počas

celého školského roka sa žiaci naučia potrebné hodnoty nôt a hudobnú abecedu. Zoznámia sa aj s viacerými hudobnými nástrojmi, ktoré im budú osobne predstavené a predvedené. Môžu si ich reálne vypočuť, vyskúšať a ohmatať a tým vzbudiť ich záujem o ďalšie štúdium na ZUŠ a to nielen v hudobnom odbore, ale aj v ostatných odboroch, ktoré tu najššia ZUŠ ponúka.

Mgr. Zuzana Michalcová,
učiteľka ZUŠ Brusno

Dobrovoľný hasičský zbor

Posledné informácie v predchádzajúcich Čipkárskych zvestiach končili májovými oslavami v súvislosti s oslavami Dňa hasičov a naším patrónom sv. Floriánom. Letné obdobie je už tradične zamerané na hasičské súťaže a iné aktivity. V stručnosti poukážem na niektoré z nich.

Okreskové taktické cvičenie

Dňa 10. 5. 2013 sme za účasti hasičov z Brusna, Hladfá, Lučatína a Medzibrodu uskutočnili okreskové taktické cvičenie v Brusne. Cvičenie bolo zamerané na zdolávanie lesných požiarov. Nácvik spoločného postupu hasičov od čerpania vody z potoka, dodávkou vody do hasičských vozidiel a následne lokalizovanie požiaru preveril pripravenosť hasičov nášho okrsku.

Čipkárskô

Dňa 25. 5. sa konala naša obecná akcia Čipkárskô 2013. Na súťaži pod štartovným číslom 16 varilo aj naše družstvo hasičov v zložení: I. Kolpák ml, T. Hláčik, M. Uhrík a V. Kapustová. Hasiči sa v konečnom poradí delili o 9. miesto z celkom zúčastnených 23 družstiev. Viacero hasičov však pôsobilo aj v iných súťažných družstvách, prípadne sa podieľali na organizácii podujatia. Naši členovia sa podieľali aj na tradičných aktivitách: na dodávke pitnej vody pre súťažiacich a na rannom vystriekaní parkoviska z hasičského vozidla Tatra.

Okresná hasičská súťaž

Dňa 1. 8. 2013 sa konala okresná hasičská súťaž v Selciach. Na súťaži sme sa po rokoch zúčastnili len s jedným družstvom mužov a naši hasiči obsadili 9. miesto zo 17 mužských kolektívov. Zvítazili hasiči z Hronseku, ženy zo Šalkovej, dorastenci zo Strelník a dorastenky

Lubica, Miklošová Karin, Dlhošová Sára, Kovalíková Ema, Kertiová Sára, Šiketová Lujza, Chrastinová Barbora. Vedúci družstva Ján Kajda. Na súťaž bolo pripravované aj družstvo chlapcov, ktoré sa však pred súťažou z účasti odhlásilo.

Vo funkcii rozhodcov pôsobili: I. Kolpák st, P. Sáliš, M. Hraško st, M. Marcin.

Protipovodňová aktivita

Dňa 24. 6. 2013 bola zvolaná protipovodňová komisia a domáci hasiči v súvislosti so zvýšením potoka Brusnianka a rieky Hron. Na Čiernom Hrone v Hronci bola pretrhnutá nádrž a voda začala stúpať. V Brusne dosiahla výšku 180 cm. Náročná bola aj situácia na potoku Brusnianka, kde sa voda vyliala z koryta, najmä v doline pod Vrškom. Voda vyjarčila aj cestu z Bračovej. Potok Brusnianka dosiahla najvyššiu výšku za posledné roky a do vyliatia potoka chýbalo cca 50 cm. Hasiči vykonávali hliadky pri oboch tokoch aj v nočnej dobe.

Okrsková súťaž

Dňa 20. júla sme sa zúčastnili na 20. ročníka okrskovej súťaže v Medzibrode. Po dohode zúčastnených družstiev sa požiarový útok po prvý krát vykonával na jednom stroji, ktorý poskytol domáci organizátor.

V požiarom útoku zvíťazil Medzibrod, pred Brusnom, Hladlom, Lučatínom a Pohronským Bukovcom. V pretekoch jednotlivcov o putovný pohár predsedu OV DPO zvíťazil Martin Krnáč z Hladfá, pred naším Lubošom Hláčikom a Michalom Haviarom z Medzibrodu. Imrich Kolpák ml. skončil na piatom a nováčik Peter Šuch na desiatom mieste.

Asistenčná hliadka

Dňa 24. 8. 2013 sme sa zúčastnili ako požiarnej asistenčnej hliadky v Pohronskom Bukovci pri príležitosti osláv 69. výročia SNP. Akcia sa konala pri pamätníku SNP za účasti predsedu parlamentu NR SR p. Pavla Pašku, podpredsedníčky parlamentu p. Jany Lašákovéj, štátneho tajomníka p. Petra Pelegrínyho a ďalších hostí. Na akcii vykonávali asistenčnú hliadku hasiči z Brusna na motorovom vozidle Iveco Dayli a úlohy v súvislosti s touto akciou splnili. Taktiež sme vykonávali asistenčné hliadky v mesiaci október na Majstrovstvách sveta v kulturistike a vo fitness, ktoré sa uskutočnili v MKS v Brusne.

Jesenné kolo Plameň

Dobrovoľný hasičský zbor v Brusne v spolupráci s OV DPO v Banskej Bystrici organizoval 28. 9. 2013 jesenné preteky pre mladých hasičov – súťaž Plameň. Hostom súťaže bola starostka obce Brusno p. Vierka Krakovská, starosta obce Lučatín p. Marián Piši, starosta obce Medzibrod Ing. Pavol Svetlík, funkcionári OV DPO v Banskej Bystrici. Okrem nich 17 družstiev mladých hasičov, vedúcich kolektívov, rodičov a množstvo hostí. Po privítaní všetkých účastníkov boli

z Vlkanovej. Všetky víťazné družstvá postúpili na krajskú súťaž, ktorá sa konala 22. 6. v Sebechleboch, okr. Krupina. V kategórii mužov nad 35 rokov zvíťazili muži Šalkovej. Za mužov Brusna nastúpili: V. Kapustová (V), M. Oravec (S), I. Kolpák ml, M. Uhrík, T. Hláčik, L. Hláčik, M. Šuch, T. Dutka. Vo funkcii rozhodcov pôsobili: I. Kolpák st. a P. Sáliš.

Okresná súťaž Plameň

Dňa 8. 6. 2013 sa konala okresná súťaž mladých hasičov Plameň v Hladfá. Na súťaži sa prezentovalo 5 družstiev chlapcov a 2 družstvá dievčat. Z Brusna nastúpilo družstvo dievčat, ktoré vo svojej kategórii zvíťazilo pred Hladfom. Dievčatá dosiahli výsledný čas 162,31 sekúnd, čo bol takmer o 6 sekúnd lepší čas, ako dosiahlo víťazné družstvo chlapcov z Lučatína. Súťažili: Huťková Kristína, Kajdová Janka, Kajdová

ocenení diplomami a vecnými cenami najlepších účastníci z okresu Banská Bystrica v celoslovenskej výtvarenej súťaži „Požiarna ochrana očami detí“. Všetky víťazné kresby boli od detí zo ZUŠ Brusno alebo ZŠ s MŠ Brusno. Deti zo ZUŠ Brusno pripravovala Mgr. Žofka Barlová a zo ZŠ s MŠ v Brusne Mgr. Michal Pavelka. Potom v okolí areálu kúpeľov v Brusne súťažili chlapci a dievčatá v štyroch kategóriách. Na trati cca 1600 metrov v kategórii mladších chlapcov a dievčat (8 – 12 rokov) plnili postupne sedem disciplín: zhadzovanie kolkov rozhodnutím hadice, určovanie hasičských prostriedkov, šplh po vodorovnom lane, hod granátom na cieľ, striekanie z džberoviek, preskok vodnej priekopy a prebehnutie cez lavičku. Na trati cca 2800 metrov starší chlapci a dievčatá (13 – 15 rokov) plnili tie isté disciplíny, ale v sťaženej verzii. Pred alebo po ukončení behu sa vykonávala strelba zo vzduchovky na cieľ a odpovedalo sa na otázky z troch hasičských oblastí. V kategórii mladších chlapcov sa súťažilo o putovný pohár starostu obce Pohronský Bukovec. V tejto kategórii bola najväčšia konkurencia a za účasti 7 družstiev zvíťazili chlapci zo Seliec, druhé skončili Nemce, na tretom

mieste Brusno I. Druhé naše družstvo – Brusno II obsadilo piate miesto. V kategórii starších žiakov o putovný pohár starostky obce Brusno zvíťazili Selce, pred Lučatínom a Nemeckou. V kategórii mladších dievčat o putovný pohár starostu obce Medzibrod zvíťazila Nemecká, pred Badínom, Hriadlom, Brusnom a Vlkanovou. V kategória starších dievčat o putovný pohár starostu obce Lučatín zvíťazili dievčatá z Hriadla. Odmenených vecnými darmi bolo viac ako 60 súťažiacich mladých hasičov z rúk starostov obcí a hasičských funkcionárov. Na veľmi pekné a hodnotné ceny prispeli viacerí sponzori, ktorým aj na tomto mieste srdečne ďakujeme za ich priazeň k hasičskej organizácii. Vo funkcii rozhodcov pracovalo 31 hasičov. Celkom sa na organizovaní súťaže podieľalo 26 členov DHZ Brusno. Sponzori súťaže: Obecný úrad Brusno, Kúpele Brusno, a. s., EO, a. s. Kynceľová 2, Banská Bystrica, Železiarne Podbrezová, a. s., ŽP- Gastroservis, s. s. r. o., Mierová ulica, Valaská, Ing. Ján Slovák, PYROBOS, s. r. o., Nemce, Viliam Hláčik – HV, Brezno, Eleonóra Blahová, Medzibrod, obchod Večierka v Brusne, Mariána Meškanová, kvetinarstvo Brusno.

OTC v Lučatíne

Dňa 19. 10. 2013 sme sa zúčastnili okrskového taktického cvičenia za účasti hasičov z Lučatína, Brusna, Hriadla a Medzibrodu. Cvičenie sa vykonávalo na horiace objekty v blízkosti vodnej nádrže v Lučatíne.

Súťaž „Železný hasič“

Dňa 28. novembra 2013 sa dvaja naši zástupcovia JUDr. Tomáš Hláčik a Ing. Marek Uhrík zúčastnili medzinárodnej hasičskej súťaže „Železný hasič“. Už 12. ročník súťaže o putovný pohár katedry protipožiarnej ochrany Technickej univerzity vo Zvolene preveril viac ako 80 hasičov a hasičiek. Hasiči boli usťrojení v zásahovom kabáte, s prilbou na hlave

a dýchacím prístrojom Saturn (cca 12 kg) na chrbte. Trať pozostávala s týchto disciplín: rozťahnutie dvoch 40 metrových „B“ prúdov (4 hadice), prekonanie bariéry vo výške 2 metrov, stočenie 2 ks hadíc „B“ do boxov, prechod po kladine s rozvinutím 10 metrového „C“ prúdu a pripojením na rozdeľovač, hamerbox – 50 úderov ťažkým kladivom, prenos figuríny (ťažkej 65 kg) cez tunel v dĺžke 3 m a položením na nosidlá, výbeh po schodoch na 7. poschodie a vytiahnutie „C“ prúdu pomocou lana na toto podlažie a dobehnutie do cieľa. Obaja naši hasiči absolvovali túto súťaž v čase pod 5 minút, čím sa zaradili do prvej polovice súťažiacich. Už teraz sa obaja tešia na 13. ročník súťaže a očakávajú ďalších polusúťažiacich z Brusna.

V mesiaci november boli vykonávané preventívne protipožiarne dohliadky na ul. Kakatka, Ondrejská, Rad a Školská. Dňa 16. 11. 2013 sa vykonávalo zazimovanie hasičskej techniky. Okrem oficiálnych činností a organizovaných akcií sme desiatky brigádnických hodín odpracovali pri oprave a údržbe techniky, úprave okolia hasičskej zbrojnice, čistení ciest, polievaní parkov a zelene v našej obci, príprave dreva na kúrenie v zbrojnici a pod.

Pripravujeme:

- dňa 11. 1. 2014 – výročná členská schôdza DHZ v MKS,
- dňa 8. 2. 2014 – hasičský ples v liečebnom dome Polana,
- dňa 1. 3. 2014 – fašiangovanie a fašiangovú zábavu,
- apríl – vykonanie preventívnych protipožiarnych prehliadok v obci,
- apríl – otváracie cvičenie, nácvik družstiev,
- máj – oslavy Dňa hasičov pri príležitosti 120. výročia založenia organizácie, prijatie hasičov – jubilantov na obecnom úrade, svätá omša na počesť nášho patróna sv. Floriána a iné aktivity.

I. Kolpák st.

Turistický oddiel ONDROBRUS

*Až keď sa vyrúbe posledný strom,
otrúvi posledná rieka,
uloví posledná ryba,
až vtedy pochopíme,
že peniaze sa nedajú jesť.*

Opäť sa nám blíži koniec roka a pri hodnotení našej turistickej sezóny môžeme byť spokojní. Tento rok sme okrem túr do našich hôr naplánovali aj poznávacie výlety a ponavštevovali sme miesta spojené s našou históriou. Pár slovami Vám naše túry a výlety opíšem.

12. 5. 2013 Prosiecka a Kvačianska dolina

Medzi veľmi známe miesta Liptova patria Prosiecka a Kvačianska dolina, ktorými vedie náročný chodník. Prechádzali sme tiesňavou, pozreli sme si vodopád, dedinku Borové a Kvačianskou dolinou sme zišli na Oblazy. Oblazy sú miesto vhodné na oddych. Nachádzajú sa medzi dvoma kopcami so skalnými bralami a potôčikom uprostred. Stoja tu dva drevené mlyny zo začiatku 19. storočia, ktoré sú technickými pamiatkami. Od roku 1980 sa pracovalo na ich záchrane a dnes sú zrekonštruované. Po objekte sme sa mohli poprechádzať, pozrieť technológiu mletia múky. Všetko nám vysvetlili dobrovoľníci, ktorí tu bývajú a ešte vždy niečo vylepšujú.

2. 6. 2013 Trenčín – Beckov – Čachtice – Podolie

Prvá naša zastávka je Trenčiansky hrad, ktorý je dominantou Trenčína i celého Považia. Počúvame sprievodkyňu a dozvedáme sa, že na mieste dnešného hradu stálo v období Veľkej Moravy hradiisko. Dnešný hrad vznikol v 11. storočí ako pohraničná pevnosť, strážiaca dôležité brody, priesmyky a obchodné cesty. Najznámejším majiteľom hradu bol Matúš Čák Trenčiansky. Známy je aj rímsky nápis na trenčianskej hradnej skale. Nápis hlása víťazstvo II. rímskej légie nad Germánmi. Je to najvýznamnejšia rímska pamiatka v strednej Európe. Na nádvorí hradu si prezeráme studňu opradenú povestou o nesmrteľnej láske Fatimy a Omara. Cestou z hradu prechádzame popri katovom dome a pokračujeme do Beckova. Prvá písomná zmienka o hrade Beckov pod názvom „Hrad Bludište“ sa nachádza v listine nitrianskeho župana Tomáša z roku 1208. O minulosti hradu sa medzi ľuďmi rozprávali viaceré povesti. Podľa jednej z nich vraj dal hrad postaviť Ctibor pre svojho šaša Becka. Raz po dlhej poľovačke unavený knieža Ctibor oddychoval neďaleko brala, týčiaceho sa k oblohe. Všetci z jeho družiny sa ho snažili rozveseliť, no márne. Podarilo sa to až jeho dvornému šasovi Beckovi. Ctibor v dobrej nálahe mu sľúbil splniť každé jeho želanie. Na prekvapenie všetkých si šašo Becko zažiadal postaviť na neďalekom brele hrad. Ctibor svoje slovo dodržal a hrad dal postaviť. Keď bol ale hrad hotový, zapáčil sa mu tak, že v ňom chcel mať svoje sídlo. Šasovi povedal, že keď sa hradu vzdá, dá mu toľko zlata, koľko sám váži. Šašo súhlasil, ale s podmienkou, že hrad bude niesť jeho meno. Tak dostal hrad názov Beckov. Ďalšia povest hovorí, ako dal hradný pán zvrhnúť zo skaly jedného zo svojich sluhov za to, že poranil jeho obľúbeného psa, chrániac pred jeho útokmi svoje deti. Pri páde zo skaly sluha pred svojou smrťou ešte zakričal, že sa stretnú „do roka a do dňa!“ Jeho kliatba sa splnila. Presne po tom čase spiaceho hradného pána uštipla do oka vretenica a ten sa oslepený v šialenstve zrútil na tom istom mieste do priepasti. V dedine sme navštívili i renesančnú kúriu rodiny Ambrovcov, kde sme si prezreli expozíciu dejín Beckova. Ďalšou zastávkou bola obec Čachtice. Čachtický hrad smutne preslávila grófka Alžbeta Báthoryová svojou krutosťou. Podľa legendy sa kúpala v krvi mladých dievčat, aby dosiahla dlhotrvajúcu mladosť a krásu. Pôvodne gotický hrad patril do sústavy pohraničných kráľovských hradov. Vznikol v prvej polovici 13. storočia. Čachtický hrad v roku 1708 vypálili vojská Františka Rákócziho. Hrad posledných 300 rokov chátral a zostala z neho len zrúcanina. Na hrad sme sa nedostali, lebo je až do mája budúceho roka zatvorený, prebiehajú v ňom rekonštrukčné práce. Okrem hradu sme v obci Čachtice

navštívili renesančný Draškovičovský kaštieľ z roku 1668, v ktorom je expozícia o Alžbete Báthoryovej. Poslednou zastávkou nášho poznávacieho výletu bola dedinka Podolie, kde sa nachádza unikátny park

Expozícia v Draškovičovom kaštieli

dobových rekonštrukcií slovenských hradov, zámkov a kostolíkov. Park miniatúr vznikol v roku 2003. V súčasnosti sa tu nachádza 40 modelov.

22. 6. 2013 Vysoké Tatry: Štrbské Pleso – Vodopád Skok – Bystrá lávka

Vychádzame zo Štrbského Plesa a po 1,30 hodine prideme k vodopádu Skok, vysokému 25 metrov, ktorý padá takmer kolmo dole cez obrovské kamenné bloky. Pridržiame sa reťazí, vystupujeme popri vodopáde a pokračujeme Mlynickou dolinou. Pri výstupe na sedlo sa nám otvorili krásne výhľady do doliny na Čapie pleso a Okružle pleso. Nad plesami je majestátny Štrbský štít (2 381 m.n.m.) a Vysoká (2 560 m.n.m.). Po

Vysoké Tatry – Čapie a Okružle pleso

vystúpení na sedlo Bystrá lávka (2 300 m.n.m.) sme videli Kriváň z ne-tradičnej východnej strany. Zostúpili sme Furkotskou dolinou na Štrbské Pleso.

7. 7. 2013 Pieniny: Červený Kláštor – Tri Koruny – Sokolica

Pieniny tvoria horský masív bradlového pásma. PIENAP je druhý najstarší národný park na Slovensku. Na našom území sa nachádzajú len nižšie vrcholky, napríklad Holica (828 m.n.m.). Najdominantnejšie vrchy sa nachádzajú na poľskej strane: Tri Koruny (982 m.n.m.) a Sokolica (747 m.n.m.), ktoré sme prešli a obdivovali na našej 8 hodinovej túre.

22. 7. 2013 Javorníky: Bumbálka – Biely kríž

Javorníky sú pohorie, ktoré tvorí na západe časť štátnej hranice medzi Slovenskou a Českou republikou, smerom na sever prechádzajú do Turzovskej vrchoviny, na juhu susedia s pohorím Biele Karpaty a na východe prechádzajú do Kysuckej vrchoviny. Najvyšším vrchom tohto pohoria je Veľký Javorník (1 071,5 m.n.m.)

11. 8. 2013 Vysoké Tatry: Sediello

Sediello (2 376 m. n. m.) je najvyššie položené sedlo vo Vysokých Tatrách a je spojnicou medzi Malou Studenou dolinou a Zadnou Javorovou dolinou. Túra bola náročná s prevýšením 1460 m.

1. 9. 2013 Bojnice (zámok, ZOO) – Žiar n/Hronom (Planetárium)

Bojnický zámok patrí k najstarším a najvýznamnejším pamiatkam na Slovensku. Prvá písomná zmienka o Bojniciach pochádza z roku 1113. Pôvodne bol dreveným hradom a vyvinul sa zo staršieho hradiska. Postupne v priebehu 13. storočia bol budovaný z kameňa ako majetok rodu Poznanovcov. Koncom 13. storočia sa Bojníc zmocnil uhorský veľmož Matúš Čák Trenčiansky a hrad mu patrilo do roku 1321. Po Matúšovi Čákovi sa v Bojniciach vystriedali ako majitelia ďalšie šľachtické rody - Gilethovci, Leustachovci, Noffryovci, Thurzovci. Posledným šľachtickým majiteľom bol gróf Ján František Pálfi. Gróf Pálfi sa rozhodol prestavať hrad na romantický zámok. Sám Pálfi kreslil, navrhoval a riadil všetky práce. Prestavba trvala 22 rokov. V roku 1939 zámok a pozemky k nemu patriace kúpila firma Bafa. Od roku 1950 je v zámku múzeum, ktoré je dnes súčasťou Slovenského národného múzea. Na zámku sa každoročne koná množstvo rôznych podujatí. Najznámejší je Medzinárodný festival duchov a strašidiel, ktorý sa tento rok konal už 20x. Po prehliadke zámku sme navštívili ZOO, kde sme celé 4 hodiny pozorovali zvieratá, ktoré sa predvádzali v celej svojej krásy. V Žiari nad Hronom sme sa zastavili v Krajskej hviezdárni a planetáriu Maximiliána Hella, ktoré sa sústreďuje hlavne na šírenie poznatkov z oblasti astronómie, prírodných a technických vied. Po odbornom výklade sme sa išli pozrieť špeciálnym ďalekohľadom na Slnko.

15. 9. 2013 Vysoké Tatry: Rysy, Jahňací štít

Rysy (2 499 m.n.m.) sú hraničným vrcholom medzi Slovenskom a Poľskom v hlavnom hrebeni Vysokých Tatier. Rysy patria k najnavštevovanejším tatranským vrcholom. Roku 1899 navštívila Rysy Marie Curie-Sklodowska s manželom Pierrom a r. 1913 Vladimír Iljič Lenin. Najviac sme tento rok boli zvedaví na novootvorenú chatu pod Rysmi. Najvyššie položená chata je v prevádzke iba v letnej sezóne (od 15. 6. do 31. 10.) Chata pod Rysmi prešla doteraz najrozsiahlejšou rekonštrukciou a zmenila sa takmer od základov. Je bezpečnejšia voči lavínam, ale aj útulnejšia, pristrannejšia a komfortnejšia pre turistov. Niektorí z našich turistov si zvolili túru zo zastávky Biela Voda na Brnčalovu chatu a odtiaľ na Jahňací štít (2 229 m.n.m.).

6. 10. 2013 Slovenský raj: Havrania skala

Slovenský raj je horské pásmo na východnom Slovensku v oblasti Spiša. Je považovaný za jednu z najkrajších prírodných oblastí. Charakteristický je členitým terénom – roklinami, potokmi s vodopádmi a krasovými formami, ktoré sú pre turistov sprístupnené formou chodníkov, mostíkov, stúpačkami a rebríkmi. Našu túru sme začali v Dedinkách, cez planinu Geravy, Malý Zajf, Občasný prameň vystupujeme na vyhliadkový vrch Havrania skala (1 157 m.n.m.). Po krátkom oddychu schádzame do baníckej obce Stratená.

19. 10. 2013 Veľká Fatra: Malý Šturec – Kráľova studňa – Krížna – Majerova skala

Túru sme začali zo zastávky Malý Šturec. Pohodovou cestou sa dostávame k horskému hotelu Kráľova studňa. Po krátkom občerstvení vychádzame na hrebeň, pozeráme si Kráľovu skalu a stúpame ďalej na Krížnu, pokrytú krásnym trávnatým kobercom. Z Krížnej vidíme 80 km vzdialenú Vysokú Tatru. Cestou na Majerovu skalu obdivujeme Nízke Tatry, Slovenské Rudohorie s Klenovským a Ľubietovským Veprom. Po prudkom zostupe sme túru ukončili na Starých Horách.

Dunajec, v pozadí Tri Koruny

Bojnický zámok

Chata pod Rysmi

Tento rok sa nám podarilo absolvovať takmer všetky plánované túry za pekného počasia. Sme radi, že sa zapáčili aj poznávacie výlety, v ktorých chceme pokračovať. Na budúci rok v apríli plánujeme poznávací zájazd Benátky – Rím – Vatikán.

V mene TO Ondrobrus prajem všetkým občanom pokojné Vianoce a šťastný nový rok.

Z. Kubusová

Kúpele Brusno

Muzikálový festival v Brusne od 23. do 24. augusta 2013

Festival vznikol a existuje ako jediné podujatie svojho druhu na Slovensku a jeho obsahové zameranie akcentuje najmä muzikálovú tvorbu. Festival prináša nielen prehľad o súčasnej muzikálovej tvorbe na slovenských javiskách, ale plní aj historické poslanie a svojím zameraním sa snaží aj o divácky a poslucháčsky prehľad, orientáciu v histórii a tvorbe muzikálu.

Tento rok prijali pozvanie zvúčné mená českej a slovenskej divadelnej scény, medzi nimi **Daniel Hůlka, Zuzana Kronerová, Sisa Lelkes Sklovská, Štefan Skrúcaný, Viktor Horján, Ján Jackuliak, Zoro Laurinc, Andrea Zimányiová** a mnohí ďalší.

Tohtoročný Muzikálový festival v Brusne výrazne ovplyvnila smutná udalosť, keď sa organizátori iba pár hodín pred jeho začiatkom dozvedeli správu o úmrtí spoluautora oslavy tohto divadelného žánru Jozefa Bednáríka. Ten sa na festivale podieľal niekoľko rokov a 6. ročník bol posledným dielom, ktoré za svojho života pripravil. Rozhodnutie o premenovaní festivalu padlo bezprostredne po tom, ako sa verejnosť dozvedela správu, že navždy odišiel. „Jozef Bednárík sa v roku 2011 sám rozhodol napísať scenár na rok 2012. On sám sa rozhodol pomáhať mi pri Muzikálovom festivale. To najmenej, čo môžeme urobiť, je to, že sa odteraz právom bude festival volať **Muzikálový festival Jozefa Bednáríka**,“ povedal organizátor festivalu Ján Kubiš.

Bednáríkovou srdcovou záležitosťou bola súťaž **Muzikálový talent**, kde mal zasadiť do kresla predsedu poroty. Už sa to nestalo. Tohtoročnú súťaž vyhrala 17-ročná Kristína Vrecková, ktorá okrem vecných cien

dostala možnosť vystúpiť na Zlatom koncerte v novembri po boku hviezd ako Helena Vondráčková, Richard Rikkon, Sisa Lelkes Sklovská, Marián Varga, Miroslav Žirka a ďalší.

Súčasťou festivalu bolo aj udelenie cien **Brusnianska brusnica** za prínos k muzikálovej tvorbe. Tú získal **Kamil Peteraj** a divadlo **Nová scéna**. Slávny textár si na Bednáríka spomenul ako na „človeka

rozkvetu“. „Na čo položil svoju ruku, to vždy rozkvitlo. Bol to jeden úžasný človek, ktorý pozdvihol muzikál až ku hviezdám,“ povedal Peteraj. Cenu za Novú scénu prevzal jej umelecký šéf Karol Čálik. Tabuľku na Terasu slávy v brusnianskych kúpeľoch odhalili organizátori hercovi **Mariánovi Slovákovi**, ktorý však nemohol prísť zo zdravotných dôvodov.

Narodil sa muzikál, ktorého scenár napísal práve Bednárík a režisérsku taktovku prevzal Nikita Slovák. Dvojďňová prehliadka muzikálových piesní pokračovala aj v sobotu.

Počas soboty sa na javisku predstavili Ján Jackuliak s manželkou Jitkou, Zuzana Kronerová, Štefan Skrúcaný, Andrea Zimányiová a ďalší v komponovanom pásme.

Záverečnú bodku za festivalom dal svojím recitálom český spevák **Dan Hůlka**, ktorý Bednáríka považoval za svojho veľkého učiteľa. „*Bédo ma ako môj divadelný otec naučil všetko, čo na javisku viem. Spievalo sa mi ťažko, ale on sa tam hore určite pozeral a počúval, preto som zo seba vydal všetko,*“ povedal legendárny Dracula.

-zoznam.sk-

KÚPELE BRUSNO

Silvestrovský GALAVEČER

s Katkou Hasprovou, Radom Kuricom

a Samuelom Lorinčkom

Cena vstupenky je 50 €.

(prípitok, víno, nealko, slávnostná večera, kultúrny program...)

Silvester v nočnom bare

Cena vstupenky je 25 €.

(hlavné jedlo, polnočná kapustnica, sekt, diskotéka...)

Začiatok o 19,00 hod.

Zberateľstvo je koníček

Zberateľstvo ako záujmová činnosť preniklo už pred mnohými rokmi aj do oblasti pivovarníctva a prináša ľuďom okrem zábavy a potešenia aj poučenie.

Tento zberateľský obor, ktorý poznáme aj pod odborným názvom „Labologia“, v sebe zahŕňa pomerne široký rozsah od pivných etikiet, cez pivné tácky (podpivníky), korunkové uzávery, plechovky, poháre, staré pivové fľaše, súdky, otvárače a ďalšie predmety a suveníry až po históriu pivovarov a pivovarskú literatúru. **Jedným zo zberateľov pivovarských suvenírov v našej obci je Ing. Igor Vaník**, ktorý nám poskytol nasledovné informácie.

K zberateľstvu pivných etikiet ma inšpiroval môj brat, ktorý sa venoval zberateľstvu asi od roku 1976. Keď som si prezeral jeho zbierku, tak sa mi to zapáčilo, že som sa začal venovať aj ja tejto záľube. Zberateľstvu sa intenzívne venujem od roku 1984. Brat mi v začiatkoch venoval prebytky svojich etikiet, hlavne československých a tam začínajú základy mojej zbierky. Neskôr som sa zoznámil s ďalším zberateľom, Banskobystričanom, získal som adresár pivovarov z celého sveta, ako aj texty žiadosti o pivné suveníry. Začal som pravidelne písať do pivovarov o zaslanie pivných etikiet. Neskôr som navštevoval burzy a stal som sa členom záujmového združenia zberateľov pivovarských suvenírov a histórie – Slovenskej asociácie histórie pivovarníctva. Toto združenie má svoje sídlo v Martine, ale kluby pracujú v rôznych mestách a samozrejme aj v Banskej Bystrici.

Objektom najväčšieho záujmu zberateľov sú pivné etikety, pravdepodobne z toho dôvodu, že je k nim pomerne jednoduchý prístup, je ich veľké množstvo a väčšinou nie sú náročné ani z finančného hľadiska. Prvé papierové etikety sa začali používať na pivných fľašiach až

v 80-tych rokoch 19. storočia v jednoduchom prevedení. Postupom času sa menila ich kvalita, vzhľad i obsah a stali sa z nich malé grafické diela, ktoré sú určitou vizitkou pivovarov a robia každému pivo svoj vlastný imidž. Špičkové zbierky etikiet z celého sveta obsahujú aj viac ako 300 000 ks. Vzhľadom k ich veľkému množstvu sa mnoho zberateľov špecializuje len na zbieranie vybraných štátov, alebo sa zameriava na určitý

motív. Ja mám vo svojej zbierke vyše 45 000 kusov. Mám to uložené podľa svetadielov, potom štátov a nakoniec podľa jednotlivých pivovarov. Najviac kusov mám z Európy, ktorých je viac ako 39 000 kusov, nasleduje Ázia, Amerika, Austrália, Afrika.

Veľký záujem je aj o zberateľstvo pivných táčok, ktorých hlavnou funkciou je chrániť stôl alebo obrus pred zmáčaním. Prvé podložky pod poháre sa vyrábali z dreva, plsti alebo iného materiálu. Postupom doby sa prešlo na podložky – tácky z papierovej hmoty, na ktorých bola prvá reklamná potlač urobená v roku 1906. Ing. Vaník má vo svojej zbierke 742 kusov podpivníkov, vyše 1000 kusov vreckových kalendárikov a 284 pohárov a korbelov. V izbe, ktorá má charakter malého pivovarského múzea, by ste našli aj pivové fľaše, otvárače, súdky, tričká a vlastne všetko, čo má súvislosť s konzumáciou tohto zlatého moku.

Predstavujeme

našu malú umelkyňu a maliarku Lilian Ridzoňovú

Každé mesto, dedina, rodina má svoju históriu a s ňou súvisí aj kultúra a umenie, ktoré si vytvárajú ľudia.

Lillinka už od malička veľmi rada maľovala, kreslila a išlo jej to veľmi dobre. Aj v škôlke ju chválili a vždy mi vraveli, že kreslí krajšie ako najstaršie deti, že z nej raz určite vyrastie umelkyňa. Tak sme sa rozhodli, že bude chodiť do umeleckej školy na výtvarný odbor, kde sa jej veľmi páči. Obrázky, ktoré vidíte na fotografii, maľovala na svojom maliarskom stojane akrylovými farbami ako ozajstná umelkyňa.

Čo sa týka výroby adventných vencov a ozdobných stromčekov, s tým nápadom som prišla ja. Chcela som si tento rok vyrobiť na Vianoce niečo sama. Keďže Lilly veľmi rada tvorí, pridala sa

ku mne a pustila svoju fantáziu. A celkom sa jej to vydarilo.

Základnú inšpiráciu sme hľadali na internete, ale dotvorili sme to nakoniec samé podľa nášho vkusu a ak by mal niekto záujem, tak s radosťou pre vás vyrobíme niečo pekné.

Lucia Poldauf

Dom tradičných remesiel

Jeseň v záhrade a v kuchyni

V sobotu a v nedeľu 28. a 29. 9. 2013 sa v Miestnom kultúrnom stredku v Brusne uskutočnil 2. ročník výstavy ovocia, zeleniny, kvetov a výrobkov z nich pod názvom „Jeseň v záhrade a v kuchyni“. Výstavy sa zúčastnilo 18 vystavovateľov a videlo ju asi 150 návštevníkov, ktorí mohli obdivovať výpestky našich záhradkárov. Výstava sa konala v skoršom termíne ako vlni a do istej miery bola poznačená slabšou úrodou jabĺk. No i tak bolo čo obdivovať. Chýbali niektorí vlnajší vystavovatelia, no objavili sa noví a podľa väčšiny návštevníkov bola tohoročná výstava farebne pestrejšia a obsahovo rozmanitejšia ako vlnajšia. Zaujímavou expozíciou sa predstavila rodina Kováliková a Ďuriančíková. Dominovali v nej rôzne druhy čili papričiek v kvetináčoch doplnené o krásne jablká, chutné hrozno, cheri paradajky, ačokči a tekvice. Na stole rodiny Uhríkovej z Oremlázu dominovala nádherná kapusta, kaleráb (naozaj Gigant) a pekný paštrnák a mrkva. Ing. Ján Sanitra vystavoval krásne jablká (Rubín, Jonathan, Melódia, Idared, Selená, Jonagored), hršky (Konferencia a Bohemica), hrozno, med a v kvetináci brusnicu severskú (klukva). Milan Huťka prekvapil zbierkou papriky, feferónov, baraních rohov a čili papričiek. Pekné

papriky vystavovala aj rodina Karola Krajčíra ml. a rodina Hlaváčová. Zaujímavý zeleninový košík mala na stole Gitka Zázrivcová (dominoval pór, cvikla a zeler) a zaujal aj trojfarebný cibuľový košík, šípkový lekvár a bylinkové vrecúška Elenky Vaníkovej. Rodina Strýčeková z Oremlázu ukázala krásne žlté cuketky, kaleráb a hrozno a rodina Diabelková a Krakovská orechy, maliny, jablká a hrozno. Hrozno bolo aj na stole rodiny Dubeckej a Vaníkovej. Tí mali aj podlhovasté paradajky, čili papričky, jablká, a tekvice Lagenaria a Hokaido. Najväčšie Hokaido mala pani Viera Miklošová. Peknú bielu tekvicu a krásny veľký patizón vystavovala rodina Piliarová. Pre nás dosť netypické boli výpestky Mariany Lukáčovej – cícer, baklažán a dyňa. Mária Kubusová ako jediná priniesla ukázať makovice a fazuľu (5 druhov). Rodina Kubusová z Lúky ukázala okrem peknej zeleniny a ovocia aj krásne voňavé ruže. Z kvetov zaujali ešte georgíny Ľubky Kováčikovej z Oremlázu a suché aranžmá Gitky Sidorovej. Aj keď tento rok určite nepatrí k najúrodnejším, možno povedať, že výstava sa vydarila. Mnohí sa už teraz tešia na budúcoročnú výstavu, ktorá je plánovaná na 27. a 28. septembra 2014.

Rady a triky starej mamy pri pečení

S nimi budú možno vaše Vianoce ešte krajšie

Vianoce sú výnimočné sviatky na Slovensku a ich oslavovanie je spojené s mnohými tradíciami. Typickým vianočným obradovým koláčom je **Štedrák** alebo **Skladník**. Piekol sa na Vianoce z vrstiev kysnutého cesta natretých striedavo orechovou, makovou, lekvárovou a tvarohovou plnkou, navrchu mohol mať mriežkovú výzdobu z cesta. Rozmanité plnky vyjadrovali želania ľudí zabezpečiť si hojnosť, plodnosť, dobrú úrodu v nastávajúcom roku. Niekde sa Štedrákom nazývalo aj drobnejšie pečivo, rozdávané koledníkom. Už podľa názvov môžeme predpokladať, že je skutočne bohatý a naskladaný - štedrý i na cestá, i na plnky. Je to výnimočný koláč prepojený skvelými „príchuťami“, ktoré sa výborne dopĺňajú.

Ak si Štedrák budete chcieť pripraviť, ponúkame vám vyskúšaný recept.

Cesto:

600 g hrubej múky, 250 až 300 ml vlažného mlieka, 120 g masla, 100 g práškového cukru, 30 g droždia, 3 žltky, 20 g masla, trocha nastrúhanej kôry z chemicky neošetreného citróna, štipku soli.

Maková plnka:

200 g mletého maku, 200 ml mlieka, 120 g práškového cukru, 10 g masla, 0,5 balíčka vanilínového cukru, trocha nastrúhanej citrónovej kôry.

Orechová plnka:

180 g mletých orechov, 200 ml mlieka, 30 g jemnej strúhanky, 50 g práškového cukru, 0,5 balíčka vanilínového cukru, trocha nastrúhanej citrónovej kôry.

Tvarohová plnka:

300 g tvarohu, 80 g práškového cukru, 80 g masla, 30 g hrozienok, 2 vajcia, 1 balíček vanilínového cukru, trocha nastrúhanej citrónovej kôry.

Slivková plnka:

200 g slivkového lekváru, trocha nastrúhanej citrónovej kôry.

AKO NA TO

1. Z časti mlieka, cukru, trocha múky a droždia pripravíme kvások, ktorý po vykysnutí zmiešame s múkou, žltkami, maslom, cukrom, nastrúhanou citrónovou kôrou, soľou a mliekom. Vypracujeme polutuhé cesto, ktoré necháme na teplom mieste vykysnúť.
2. Po vykysnutí ho rozdelíme na päť rovnakých bochníčkov, z ktorých na pomúčenej doske postupne vyvalkáme štyri pláty. Na pomastený plech položíme prvý rozvalkaný plát, na ktorý rozotrieme makovú plnku, prikryjeme ho druhým plátom, ktorý potrieme slivkovou plnkou, potom položíme tretí plát, na ktorý navrstvíme orechovú plnku a na štvrtý plát cesta rozotrieme tvarohovú plnku.
3. Z posledného kúska cesta vytvarujeme valčeky a urobíme z nich na koláči mriežku. Celý povrch potrieme rozpusteným maslom a dáme piecť do rúry vyhriatej na 180 °C. Pečieme približne 1 hodinu.

PLNKY

Maková plnka:

Mlieko s cukrom dáme variť, pridáme pomletý mak, maslo, vanilínový cukor a nastrúhanú citrónovú kôru. Plnku premiešame, odstavíme a necháme vychladnúť.

Slivková plnka:

Slivkový lekvár dobre rozmiešame s nastrúhanou citrónovou kôrou. Ak je veľmi hustý, pridáme trocha horúcej vody.

Orechová plnka:

Mlieko s cukrom dáme variť, pridáme pomleté orechy, vanilínový cukor, nastrúhanú citrónovú kôru a zahustíme strúhankou. Plnku premiešame, odstavíme a necháme vychladnúť.

Tvarohová plnka:

Mäkký tvaroh vymiešame s maslom, práškovým cukrom, vanilínovým cukrom a žltkami. Pridáme hrozienka, nastrúhanú citrónovú kôru a nakoniec zľahka vmiešame tuhý bielkový sneh.

Dobrá chuť!

-int-

Z činnosti UaPPS Ondrej

Práve končiaci rok 2013 bol pre naše spoločenstvo náročný. Naplánovali sme si počas neho vyťažiť 3300 m³ dreva a v rámci obnovy lesa zasadiť 12 000 stromčekov. Nakoniec všetko bolo inak. Nikto z nás nepredpokladal, že nevyspytateľná príroda pripraví pre nás nečakané prekvapenie. Dňa 15. apríla sa lesmi spoločenstva prehnala veterná smršť. Zanechala po sebe nezmazateľné stopy – zničené porasty na ploche okolo 7000 m² v lokalitách Repište, Ďurková a Medzibrod. Prevažnú časť kalamitného dreva vyťažila firma KRENN, s.r.o., ktorá pomocou lesnej techniky (harvestorov a vývoznej súpravy) spracovávala denne priemerne 100 m³ drevnej hmoty. Vďaka tejto modernej technike sa podarilo zachovať kvalitu dreva, a tým aj zabezpečiť vyšší zisk z jeho predaja. Na spracovaní kalamitného dreva sa podieľala aj skupina pracovníkov pána Francúza. V tomto období je kalamita spracovaná už na 90 %.

Počas roka sa nezabudlo ani na výsadbu mladých stromčekov, ošetrovanie lesa proti škodcom a pokračovala aj obnova chaty Úsvit. Pred dokončením je rekonštrukcia prvej časti. Už v prvom štvrtroku budúceho roku budú záujemcom k dispozícii dve spálne (spolu pre 9 osôb), jedna spoločenská miestnosť, kuchynka a kúpeľňa s WC. V rekonštrukcii plánujeme pokračovať aj v budúcom roku.

V mene členov výboru spoločenstva by som sa chcel poďakovať hlavne tým, ktorí pomáhali pri ťažbe dreva, obnove lesa a pri rekonštrukcii chaty.

Všetkým spoluobčanom prajem spokojné vianočné sviatky a veľa zdravia v novom roku.

Ján Gera, predseda spoločenstva

Obecný volejbalový klub

Po výborných výsledkoch v Horehronskej lige v predchádzajúcich rokoch, keď naše družstvo štyrikrát v poradí zvíťazilo, nastal pokles záujmu o túto súťaž. Väčšina družstiev našich pôvodných súperov sa zúčastňuje súťaží v mix volejbale, kde v družstvách hrajú spoločne muži i ženy. Aj pôvodný návrh na organizovanie troch turnajov ostal bez odzvy. Dňa 9. 11. 2013 sa konečne podarilo organizovať 1. turnaj Horehronskej ligy na palubovke v Čiernom Balogu. Za účasti 6 družstiev

sme skončili na 4. mieste. Čas ukáže, či budú nasledovať aj ďalšie podobné turnaje. V letnom období sa volejbalisti stretávali na antukovom ihrisku v Brusne a v zimnom období v telocvični. Podobná situácia je aj medzi volejbalistkami.

Cez letné mesiace sa družstvo mužov zúčastnilo na antukových turnajoch v obci Lubietová a Moštenica. V Lubietovej sme skončili z 20 družstiev na veľmi peknom 3. mieste. Na turnaji v Moštenici sa stretávajú volejbalové osobnosti zo Slovenska, extraligoví hráči, ale aj reprezentanti Slovenska. Konal sa tam už 78. ročník memoriálu Teodora Šimku a je druhým najstarším volejbalovým turnajom na Slovensku. O jeho pohár sa hrá každý druhý júlový víkend už od roku 1947 priamo v obci Moštenica. Na tomto turnaji sme skončili v základnej skupine. Na turnajoch nám chýbali viaceré opory družstva a prejavilo sa to aj v konečnom umiestnení, ktoré mohlo byť ešte lepšie. Volejbalistky sa na turnajoch v tomto období nezúčastnili.

JUDr. Imrich Kolpák

Lenivá lopta 11. ročník

Turnaj Lenivá lopta napísal 14. 12. 2013 svoju 11. kapitolu a bol to nádherný ročník.

Zo športového hľadiska sme boli svedkami väčšinou ofenzívne ladených zápasov, ktoré sa určite divákovi páčili. **Výrazom turnaja sa po druhýkrát v histórii stal Expres Hiadel v zložení – Martin Mlynarčík, Martin Sedliak, Marek Balík, Ján Nosko a Gabriel Snitka.** Výborné výkony predvádzali Darebáci, ktorí skončili na 2. mieste. Najväčším prekvapením turnaja boli výsledky KOMY, ktorá v boji o bronz zdolala ZŠ Brusno. Najlepším hráčom a strelcom turnaja sa stal Michal Pančík, najlepšie brániacim hráčom Jozef Vierik ml. a cena fair-play bola udelená Matejovi Citarovi. Do All-stars turnaja sa dostali: Martin Sedliak – Marek Balík (obaja Expres Hiadel), Lukáš Sopko (KOMA) a Michal

Pančík (Darebáci). **Podrobné informácie, videá zo zápasov a fotogalériu z turnaja nájdete aj na webe mediálneho partnera turnaja www.futbalshviezdickou.sk.** Poďakovanie za výborné futbalové výkony si zaslúžia všetci zúčastnení hráči a diváci, ktorí najmä v play-off zápasoch vytvorili peknú športovú atmosféru.

Pred finálovým zápasom turnaja sme boli svedkami výnimočnej udalosti. Obecný úrad Brusno a J&R e-Media pod záštitou starostky obce Brusno p. Viery Krakovskej slávnostne otvorili **Futbalovú sieň slávy Brusno – Ondrej nad Hronom.** Prvými nominantmi, slávnostne uvedenými do siene, sa stali **Jozef Vierik st., Ján Francisty a Ondrej Oboňa (in memoriam).** Už čoskoro nájdete podrobné informácie a fotogalériu o Sieni slávy na webovej stránke obce.

Na tomto mieste sa chceme poďakovať všetkým partnerom turnaja – JOMA sport, Tarzánia, COOP Jednota Brusno, Hotel Brusno, J&R e-Media, Kúpele Brusno, Brusnianka, Bistro Salamander, Pohostinstvo U Kameňa, Potraviny Stanica Večierka Brusno (p.Eleonóra Blahová), Mäsovýroba Medzibrod (p.Milan Lapin), TOP POINT (Hockey Shop), Obecný úrad Brusno, Tyché, CVČ Brusno, A grafik, p.Vladimír Zavacký a za pomoc pri realizovaní myšlienky Siene slávy starostka obce Brusno p. Viera Krakovská a Lekáreň Boston.

Mgr. Róbert Pavúk

Futbal

FK 34 Brusno – Ondrej „B“

Tento rok naše Běčko dokončilo svoju prvú sezónu. Pre niekoho možno menej úspešne no pre nás za prvý rok svojho fungovania nadmieru úspešne. Obsadili sme v II. triede skupiny „A“ krásnu tretiu avšak nepostupujúcu priečku. Za tak krátku dobu svojej existencie sme ukázali veľkú bojovnosť a nadštandardné futbalové zručnosti. Druhá sezóna – ročník 2013/2014 – začala po reorganizácii súťaže. Pre nás to znamenalo hrať s novými súpermi, ktorých sme ešte nepoznali, ocitli sme sa totiž v tzv. Horehronskej lige. Treba uviesť, že športové podmienky u niektorých súperov, bohužiaľ, neboli futbalové – čo sa týka kvality hracej plochy a základných hygienických podmienok. Sezónu sme nezačali najlepšie – vysokou prehrou v Dolnej Lehote, ale táto skúsenosť nás prebrala a od tejto chvíle sme už podávali len výborné výkony. Všetky domáce zápasy sme vyhrali s dostatočnou rezervou a až na dva zápasy sme vždy naplno bodovali aj u súperov. Z týchto dôvodov sme po polovici sezóny na prvom mieste v tabuľke a pred druhým mužstvom Pohronskej Polhory máme 8 bodový náskok. Na začiatku sezóny nás prišiel na brankárskom poste posilniť staronový hráč Brusna Peter Kajda. Dúfame, že u nás zotrúva ešte veľa sezón. Radosť nám robili aj naši elitní strelci. Tomáš Šagát vedie tabuľku strelcov s 15 gólmi. Na koniec mi zostáva už len zaželať všetkým krásne Vianoce a všetko dobré v novom roku. Naším chlapcom nech to kope aj v roku 2014, aby sme mohli byť na nich všetci hrdí.

Mgr. Dušan Krakovský, vedúci mužstva.

P. č.	Názov	Počet stretnutí	Výhry	Remízy	Prehry	Skóre	Body
1	FK 1934 Brusno B	12	10	0	2	39 : 14	30
2	Slovan Pohronská Polhora	12	7	1	4	32 : 23	22
3	Partizán Dolná Lehota	12	6	2	4	29 : 27	20
4	Slovan Beňuš	12	5	1	6	29 : 32	16
5	Tatran Polomka	12	4	2	6	20 : 26	14
6	Slovan Michalová	12	3	4	5	21 : 26	13
7	Družstevník Šumiac	12	1	2	9	17 : 39	5

P. č.	Strelec	Počet gólov
1	Tomáš Šagát	15
2	Lubomír Lehocký	1
3	Peter Mrník	4
4	Martin Oravec	7
5	Samuel Knižka	2
6	Matej Parobek	4
7	Juraj Kováčik	1
8	Dávid Marko	1
9	Peter Šebeš	2
10	Viktor Lihan	1
11	Ján Francisty	1

Hráči:

22 Peter Kajda, 2 Ján Francisty, 3 Juraj Kováčik, 4 Adam Lehocký, 5 Lubomír Lehocký, 6 Tomáš Šagát, 7 Ivan Samuelčík, 13 Marek Uhrík, 10 Peter Šebeš, 12 Peter Mrník, 16 Matej Parobek, 18 Matej Pikula, 8 Viktor Lihan, 9 Martin Leitner, 15 Michal Nůdzik, 11 Samuel Knižka, 14 Martin Oravec, 20 Marek Hudák, 19 Dávid Marko, Martin Petrík, Martin Húska, Milan Šuhajda, Filip Pšenko, Stanislav Chválik, tréner Pavol Lihan, vedúci mužstva Dušan Krakovský.

Informácie pre občanov

V roku 2014 bude obec oslavovať viac výročí: 590 rokov prvej písomnej zmienky o obci, 120. výročie požiarnikov, 80. výročie futbalu, 15. výročie varenia čipkárkeho, 10. výročie maliarskeho plenéria a 215 rokov kúpeľov (našli sa v archíve nové dokumenty o minerálnej vode).

Čipkárke sa bude variť 17. 5. 2014 (prvá písomná zmienka je 24. 5. 1424) **Tu by som chcela upozorniť, že pôvodný termín varenia čipkárkeho z 24. 5. 2014 sa mení na 17. 5. 2014 vzhľadom na to, že 24. 5. 2014 sa konajú voľby do európskeho parlamentu.**

Pri príležitosti týchto jubileí bude obec týždeň pred varením čipkárkeho organizovať rôzne kultúrne a športové podujatia. Taktiež sa pripravuje

vydanie publikácie a v predvečer varenia čipkárkeho, a to 16. 5. 2014 bude zorganizovaný slávnostný večer v miestnom kultúrnom stredisku, s kultúrnym programom a vzácnymi hosťami. Samozrejme, že vstup bude bezplatný.

Touto cestou Vás chcem požiadať o poskytnutie fotografií, ktoré by obohatili publikáciu.

Občania budú včas informovaní o podujatiach a to vydaním informačných letákov o konaní jednotlivých podujatí a taktiež cestou čipkárskych zvestí v marci – apríli 2014. Uvítame akúkoľvek pomoc zo strany našich obyvateľov.

Verím, že sa zapojíte do prác pri organizovaní týchto podujatí, za čo Vám už dnes ďakujem.

• **Oznamujeme občanom**, že sa nám **podarilo zabezpečiť v našej obci bankomat**. Je umiestnený na budove Obecného úradu v Brusne. Slovenská sporiteľňa poskytla bankomat na skúšobnú dobu 6 mesiacov. Bude záležať na nás, či naplníme predstavy Slovenskej sporiteľne a či bude dostatok výberov a tým aj rentabilita bankomatu.

Viera Krakovská, starostka obce

Narodili sa...

Peter Kočický	Marián Kubíny
Lilien Vágnerová	Martin Riapoš
Katarína Chromeková	Samuel Milan Zrubák
Timea Kamenská	

Opustili nás...

Zora Mlynarčíková	+ 73 rokov
Anna Diabelková	+ 85 rokov
Pavol Rusko	+ 50 rokov
Emil Bíreš	+ 80 rokov
Gabriela Ďuriančíková	+ 79 rokov
Július Mikloš	+ 83 rokov
Mária Solivajsová	+ 84 rokov